

Återupprättandet
och Garanterandet av

RELIGIONS- FRIHETEN

en guide för bevarandet av dina mänskliga rättigheter i Europa.

“De mänskliga rättigheterna måste förverkligas, inte bara vara en idealistisk dröm.”

— *L. Ron Hubbard*

“Mänskliga rättigheter: Känn till dem, kräv dem, försvara dem.”

— *Slogan vid FN:s världskonferens
för mänskliga rättigheter, Wien, 1993*

Återupprättandet och Garanterandet av RELIGIONS- FRIHETEN

en guide för bevarandet av dina mänskliga rättigheter i Europa.

Presenterat av:

Scientologikyrkan Europakontoret för mänskliga rättigheter
och information

I samarbete med:

Ad Hoc-kommittén för undersökningar om diskriminering av
religiösa och etniska minoriteter i Tyskland

Rådet för mänskliga rättigheter och religiös frihet

Greek Helsinki Monitor

Internationella institutet för social, kulturell och religiös
förståelse

Statskyrkornas internationella råd (byrån för mänskliga
rättigheter)

Lift Every Voice, Inc.

The Tolerance Foundation

Unity-and-Diversity World Council

*Denna publikation har tillkommit genom bidrag från International
Association of Scientologists.*

Förord

Det är med tillfredsställelse jag kan konstatera att vi härmed kan ge ut en skrift om religionsfriheten, ett verktyg för alla samhällsmedborgare som kommer att få stor spridning. Den har två grundsyften - det första är att utbilda och det andra är att skydda.

Den information som finns i denna broschyr är ovärderlig för var och en av oss. De grundläggande mänskliga rättigheterna är en grundsten för varje civiliserat samhälle och religionsfriheten är utan tvekan en av de viktigaste punkterna. Ju mer vi alla är medvetna om och tillämpar dessa principer i våra vardagsliv desto bättre kommer världen att bli.

Alla år som jag har arbetat som ekumenisk rådgivare under tre olika påvar har fått mig att inse att tolerans, förståelse och en dialog mellan alla religioner - gamla och nya, små och stora - är något oundgängligt för ett fredligt och fritt samhälle.

Jag önskar Scientologikyrkan och de religiösa organisationer och människorättsorganisationer som har bidragit till denna broschyr framgång i deras strävanden att bevara religionsfriheten och att åtgärda fall av religiös diskriminering.

Professor Urbano Alfonso

Professor Alfonso är doktor i filosofi och teologi vid Gregorianska universitet i Rom. Han har varit ordförande vid ekumeniska kongresser arrangerade av Vatikanen och har arbetat med påve Johannes XXIII och påve Paul VI i samband med olika sammanträden angående religiösa frågor.

Religionsfriheten

En grundläggande mänsklig rättighet

Även om samvetsfriheten - och följaktligen religionsfriheten - inte redan hade blivit föreskriven i FN:s universella deklaration om mänskliga rättigheter, skulle det ändå vara en grundläggande mänsklig rättighet som i sig inte kan delas eller separeras från rätten att leva. Det innebär respekt för livet. I ett civiliserat och intellektuellt utvecklat samhälle borde moral, etik och även rent sunt förnuft vara tillräckligt för att människor och nationer skall acceptera varandras övertygelser och olikheter.

Olyckligtvis har mörka krafter som antingen lever kvar som en rest av gamla förvirrade ideer eller genom myter om extrema trosriktningar som skapar främlingskap - under senare år ökat sina verbala, rättsliga och t.o.m fysiska angrepp mot meningsriktningar vars enda fel är att de tror annorlunda eller relativt sett är minoriteter.

I evangeliet står det "nåde den som syndar". Synden ligger inte i att det finns grupper som tror annorlunda än andra eller minoriteter som kämpar för sin specifika identitet. Synden är att intoleransen fördolt eller öppet försöker krossa den andliga friheten eller försöker begränsa samvetsfriheten till en mycket snävt begränsad sfär.

I ett sådant sammanhang får de internationella rättsliga mekanismerna en avgörande betydelse. I första hand utgör de moraliska referenspunkter men framför allt fungerar de som redskap för självförsvar för alla meningsriktningar som kämpar mot varje form av intolerans.

Det måste också betonas att inom den internationella rätten får varje rättsligt dokument som antas på internationell nivå omedelbar prioritet över alla nationella dokument oberoende av om det gäller lagar, förordningar eller domstolsbeslut.

Det är hög tid för nationerna att sluta underteckna internationella dokument med en hand medan den andra handen förkastar dem på värsta tänkbara olagliga och omoraliska sätt.

Det är dags att den vanlige medborgaren inser att han kan försvara sina rättigheter med stöd av internationella, Europeiska och andra överenskommelser.

Utgivarna av detta häfte har därför sammanställt ett användbart hjälpmedel. Denna publikation är en renodlad och praktiskt användbar vägledning som kommer att visa sig vara mycket värdefull för människor av alla övertygelser, trosläror, bekännelser och religioner. De troende inom så kallade minoritetsreligioner kommer att finna vägar att kunna försvara sig på. De som tillhör andra meningsriktningar kan använda den för att praktiskt uttrycka sin aktiva solidaritet.

Det faktum att detta häfte är publicerad av ett undersökningsteam scientologer i samarbete med religions- och människorättsorganisationer innebär att det framstår som ett exempel på en gemensam rättighet som delas av alla trosriktningar. Scientologikyrkan - som jag inte tillhör - har samma rätt som vilken som helst annan religion. Dess övertygelser är skyddade genom varje objektiv definition av begreppet mänskliga rättigheter.

Vägen till upplysning är fortfarande lång och mödosam. Varje steg framåt, varje utveckling kommer att ha sin betydelse. Låt oss därför visa vaksamhet, solidaritet och gemenskap. Om vi inte gör det kommer begrepp som ekumenik och tolerans att fortsätta vara tomma ord.

INNEHÅLL

FÖRORD:

Professor Urbano Alfonso.....2

RELIGIONSFRIHET: EN GRUNDLÄGGANDE MÄNSKLIG RÄTTIGHET

Professor Francis Dessart.....3

INLEDNING:

Varför du måste känna till dina rättigheter.....6

KAPITEL I

Hur fördragen om mänskliga rättigheter berör dig.....8

KAPITEL II

Religionsfriheten i olika länder.....14

KAPITEL III

Vad du kan göra om dina religiösa rättigheter kränks.....26

KAPITEL IV

Rekommendationer inför framtiden.....30

VEM DU KAN KONTAKTA

Människorättsorganisationer att kontakta.....32

BILAGA

Lagar om mänskliga rättigheter.....32

Varför du måste känna till DINA RÄTTIGHETER

Principen garanterar de europeiska länderna yttrandefrihet och religionsfrihet antingen genom sina författningar eller via internationella människorättsfördrag som de har undertecknat. Inte under någon period sedan andra världskriget har dessa rättigheter varit lika hotade som nu. I en del länder har de känsliga garantier som inskrivits i den nationella författningen och internationell rätt blivit kränkta, missbrukade och omtolkade till fördel för regeringen, vilket har inneburit att skyddet av de medborgerliga rättigheterna har försvagats.

Även om man kan peka på många händelser där regeringar har kränkt principen om religiös tolerans är det tilltagande förtryck av religiösa minoriteter som utövas av Tysklands regering den kanske mest illavarslande händelseutvecklingen, inte minst p.g.a Tysklands ställning i Europa. Världen har fått ögonen på detta explosiva mönster av trakasserier genom en rad rapporter av mellanstatliga människorättsorgan, regeringarnas människorättsorganisationer och bekymrade religiösa organisationer.

Vad är mänskliga rättigheter och varför är de viktiga?

Den grundläggande utgångspunkten när det gäller mänskliga rättigheter är att varje individ är en moralisk och rationell varelse som har vissa omistliga rättigheter. De mänskliga rättigheterna är baserade på principen om respekt för individen och hans trossatser.

I en sann demokrati är det nödvändigt att ha instrument som skyddar minoriteterna och ger dem ett effektivt språkrör. Regeringar som vägrar att respektera individuella rättigheter utvecklas snabbt till polisstater.

Europa har en lång historia av religiös intolerans och förföljelse. Under de senaste två tusen åren har miljoner människor dött på grund av att deras tro stött i strid med rådande officiella trossatser.

Under romarrikets tidiga dagar var kristendomen förbjuden och de kristna dödades om de inte avsåg sig sin tro. Under 300-talet, efter kejsar Konstantins omvändelse, blomstrade kristendomen men när regeringsmakten flyttades från Rom till Konstantinopel följde fler konflikter. Genom århundradena blev de förtryckta förtryckare. Kättare jagades av inkvisitionen, torterades och dödades. Under 1600-talet ledde den religiösa intoleransen till att 30-åriga kriget decimerade Tysklands befolkning och spred sig till Spanien, Frankrike och Sverige. Andra världskriget med den värsta förföljelsen i historien - judeförintelsen - var rekord i mänsklig inhumanitet mot människan.

Som en följd av förintelsen fick principen om nationell suveränitet när det gäller mänskliga rättigheter dåligt rykte. För att förhindra att liknande grymheter någonsin skulle inträffa igen formulerade FN:s generalförsamling år 1948 Universella deklaration om de mänskliga rättigheter för att skapa en gemensam standard för alla folk och nationer. Målet var att försäkra att varje nations lagar verkligen skyddar de grundläggande rättigheterna för hela befolkningen och att det på så vis blir omöjligt för kriminella regeringar att löpa amok och förfölja individer på grund av deras religion, ras, hudfärg, ideologi, sociala status, tillgångar eller härstamning.

Resultatet blev en serie människorättsdeklarationer och fördrag som senare har utvidgats och förstärkts.

Dessa fördrag är inte teoretiska. De har samma verkan som verkliga lagar och är bindande för de regeringar som har ratificerat dem. På motsvarande sätt som det finns lagar för att förhindra stöld, misshandel eller mord finns det lagar för att skydda rätten att yttra sig fritt, att ha fri åsiktsbildning och att få tro på och praktisera sin egen religion.

Det fanns även andra faktorer som föranledde tillkomsten av dessa lagar. När propaganda och ensidiga ideer blir utgångspunkt för falska beskrivningar av minoriteter innebär detta demokratins sammanbrott. Resultatet blir att oskyldiga människor kan utsättas för attacker, undersökningar, drabbas av orimliga kostnader och få sina liv ödelagda. Så länge rättvisan gäller bara dem som har råd att driva sina mål vidare till högre domstolar kommer orättvisorna att bestå. Detta är ett komplicerat människorättsproblem som aldrig har blivit helt löst.

En del länder erbjuder rättshjälp för att hjälpa människor att gå vidare med mål där de känner att deras rättigheter har blivit missbrukade. Detta är i bästa fall en dellösning, eftersom utgången aldrig är säker och de rättsliga processerna kan pågå i årtal. Men det erbjuder en öppning för den som saknar tillgångar och som vill söka upprättelse.

Medan vi arbetar för att finna bättre lösningar måste vi använda de möjligheter vi redan har.

På följande sidor koncentrerar vi oss på dina rättigheter att utöva din religion. Du kanske inte anser att dessa rättigheter är hotade. Du kanske tillhör en majoritetsreligion som är väletablerad i ditt land. Hur det är ligger till är risken stor att du plötsligt finner att du tillhör en minoritet eftersom världen gradvis blir mindre och mindre, om så bara på grund av att du reser till andra delar av världen. Någon har sagt att "det som är en sekt för den ene är någon annans religion". Detta blir plötsligt verkligt när du själv befinner dig i någon del av världen där din religion blir betraktad som kätteri.

Dessutom kan det som först är ett hot mot minoriteternas rättigheter snabbt utvecklas till ett angrepp mot allas rättigheter om vi inte är uppmärksamma.

Så det är av avgörande betydelse att du känner till dina rättigheter, inte bara ur nationellt perspektiv utan också med avseende på internationella lagar.

För de miljoner individer som lever i Europa idag och inte tillhör någon av de traditionella europeiska religionerna förekommer daglig diskriminering på grund av trosuppfattning. Det kan handla om allt från trakassering på jobbet till avsked, fysisk misshandel eller i extrema fall tortyr eller död.

En verklig demokrati offentliggör, tillkännager och driver igenom sina lagar och skyddar rättigheterna för alla minoritetsgrupper. Om var och en av oss verkligen känner till och förstår våra rättigheter kommer det att innebära ett stort steg framåt för att befria världen från förtryck. Totalitära regeringar försöker hålla människor okunniga om sina grundläggande mänskliga rättigheter för att trycka ned det fria utövandet av dessa rättigheter.

Detta häfte tjänar två syften: För det första att informera dig om dina rättigheter och vilka juridiska lösningar som finns om de blir kränkta. För det andra att peka på de brister som finns i vissa europeiska länder och hur underlåtelse att försvara de mänskliga rättigheterna har möjliggjort missbruk.

Vi hoppas ni kommer att få nytta av detta material.

Hur FÖRDRAGEN OM MÄNSKLIKA RÄTTIGHETER berör dig

DET MEST GRUNDLÄGGANDE AV ALLA FÖRDRAG OM MÄNSKLIKA RÄTTIGHETER ÄR DEN
UNIVERSELLA DEKLARATIONEN OM **MÄNSKLIKA RÄTTIGHETER**.

Genom den universella deklARATIONEN har för första gången en organiserad sammanslutning nationer upprättat en deklARATION om mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Den tar sikte på mänskliga rättigheter och friheter som alla män och kvinnor överallt i världen är berättigade till.

I artikel 1 redogörs för den filosofi på vilken deklARATIONEN är baserad: "alla människor äro födda fria och lika i värde och rättigheter. De äro utrustade med förnuft och samvete och böra handla gentemot varandra i en anda av broderskap".

Till skillnad från de människorättsfördrag som omfattas av deklARATIONEN och som är bindande enbart för de länder som ratificerat dem, är den universella deklARATIONEN verkligt allmängiltig till sin omfattning. Den äger giltighet

för envar överallt inom den mänskliga gemenskapen oavsett om regeringen formellt har godkänt dess principer eller ej. Deklarationen har en kraftfull moralisk auktoritet över hela världen och utgör en växande politisk kraft. Den representerar det frö ur vilket de grundläggande internationella mänskliga rättigheterna har blommat upp.

Religionsfrihetens betydelse betonas i deklarationens förord och garanteras enligt artikel 18 som fastslår att "Ervar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor".

FN:s deklaration beskriver diskriminering som "ett brott mot den mänskliga värdigheten", och betonar att det innebär ett förnekande av principerna i FN:s stadgar, en kränkning av de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna och ett hot mot internationell fred och säkerhet. Dessa principer om likhet inför lagen och icke-diskriminering är av sådan fundamental betydelse att de anses som hävdvunna principer inom internationell rätt som är bindande för alla civiliserade nationer.

I en undersökning från FN fastslås följande:

"Den viktiga vägledande principen är att ingen skall hamna i ofördelaktig dager bara på grund av att han är medlem av en viss etnisk, religiös eller språklig grupp. Framför allt är principerna om jämlikhet och icke-diskriminering ett oeftergivligt krav för att vidmakthålla den politiska och andliga enheten i länder med flera etniska, religiösa och språkliga grupper länder och för att skapa förståelse och harmoniska förbindelser mellan olika delar av samhället."

I de demokratiska Europeiska länder som har lovat att följa dessa principer har rättigheterna i ökad omfattning blivit kränkta. Nedanstående uppräknig är en långt ifrån heltäckande redogörelse för olika former av diskriminering på religiös grund:

- ◆ Avsked från arbete
- ◆ Att förstöra karriären för någon
- ◆ Misshandel
- ◆ Uteslutning från privata, allmänna, sociala och yrkesmässiga sammanslutningar eller handelsförbund
- ◆ Förnekande av rätten att uppvisa symbolen för den egna religionen
- ◆ Utfrysning och bojkott från samhället på grund av provocerande och kränkande uttalanden i media om någons religion för att förstöra dennes yrkesmässiga eller sociala status
- ◆ Utfrysning på arbetet
- ◆ Att lägga hinder i vägen för någons möjlighet att arbeta, genom att vägra tillhandahålla erforderliga hjälpmedel
- ◆ Vägran att utbilda någon inom dennes yrke
- ◆ Trakasserier från statstjänstemän
- ◆ Vägran att ge polisbeskydd
- ◆ Diskriminerande behandling genom beslut av tjänstemän inom federal, regional eller statlig förvaltning
- ◆ Mord, kidnappning och misshandel i samband med hets mot medlemmar av viss religion
- ◆ Uteslutning från statlig anställning
- ◆ Vägran att ge tillträde till offentliga platser såsom utställningshallar och parker
- ◆ Förnekande av rätten att kommunicera fritt om sina religiösa ideer
- ◆ Förvägran att fritt umgås med religionsfränder
- ◆ Nedsvärning av någons rykte genom illegala bojkotter eller falska rapporter som sprids via statliga organ
- ◆ Förstörelse av någons egendom
- ◆ Vägran att garantera dataskydd
- ◆ Förvägran av rätten att framträda eller förevisa sin konst
- ◆ Vägrad politisk rösträtt
- ◆ Regeringssanktionerad svartlistning och bojkott av medlemmar från religiösa minoritetsgrupper

EUROPEISKA KONVENTIONEN OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

De internationella människorättsinstrument som har antagits av FN och de flesta europeiska länder sedan 1948 härrör ur de principer som uttalats i den universella deklarationen om mänskliga rättigheter. Medan den universella deklarationen ålade alla nationer en moralisk förpliktelse innebar 1953 års europeiska konvention om mänskliga

rättigheter ett rättsligt krav att staterna skall skydda de mänskliga rättigheterna.

Konventionen inrättade två europeiska organ som baserades i Strasbourg för att garantera de mänskliga rättigheterna, dels Europeiska kommissionen för mänskliga rättigheter och dels Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter som etablerades 1958. Kommissionen mottar anmälningar om kränkningar av konventionen antingen från staten eller, vilket är vanligast, individer. Om kommissionen beslutar att ett mål skall tas upp skall den först försöka nå en fredlig överenskommelse och om så krävs ge sin åsikt huruvida det har skett ett brott mot konventionen eller inte.

Kommissionens åsikter är inte rättsligt bindande för de berörda staterna men de kan hänskjuta ett mål till Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter vars domslut är slutgiltiga och bindande för de 36 europeiska stater som har erkänt dess domsrätt.

Den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter har rättskraft. Artikel 9.1 i konventionen, som försvarar tanke-, samvets- och religionsfriheten, är nästan identisk med artikel 18 i den universella deklarationen. Konventionen har en bifogad underklausul som fastslår att dessa friheter är avsedda enbart för att trygga den allmänna ordningen, hälsan och moralen eller för att skydda andras rättigheter och friheter.

Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter har slutgiltig auktoritet när det gäller tolkning av konventionen.

Genom ett antal beslut av Europeiska kommissionen och Europeiska domstolen har religionsbegreppet enligt konventionen fått en tolkning. Mot bakgrund av den ökande tendensen hos vissa Europeiska regeringar att godtyckligt avgöra vad som är eller inte är en bona fide religion och att sedan diskriminera de som ansetts vara "ej bona fide religioner", är ett domstolsutslag från september 1996 mot Grekland av stor betydelse.

I detta mål, Manoussakis mot Grekland, fann den Europeiska domstolen att staten inte hade rätt att besluta vad som är eller inte är en bona fide religion och förklarade entydigt att den tankegång som ligger bakom konventionen om religionsfriheten var "att garantera verklig religiös mångfald". Domstolen noterade att "Rätten till religionsfrihet enligt konventionen utesluter all rätt för staten att avgöra huruvida en religiös tro eller dess uttrycksformer är legitim".

I ett mål från 1994, Hoffman mot Österrike, höll den europeiska domstolen en strikt linje där man förbjöd varje avvikande eller diskriminerande behandling "som huvudsakligen baseras enbart på olika religiösa uppfattningar".

De nationella domstolarna erkänner i allt högre grad konventionens auktoritet vid tolkning av inhemsk lag. I augusti 1996 ogillade Österrikes högsta domstol en dom i målet Fabio Rasp där underrättens beslut baserade sig på en persons medlemskap i Scientologikyrkan. Högsta domstolen fastslog att "ett beslut som i huvudsak enbart är baserat på en viss religiös anknytning kan inte accepteras" eftersom "det strider mot Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och därmed innebär en överträdelse av lagen".

SENARE FÖRDRAG

1976 tillkom två konventioner som i likhet den Europeiska konventionen har internationell lags status, nämligen Internationella konventionen för medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR) och Internationella konventionen för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ICESCR). Tillsammans med den universella deklarationen utgör dessa fördrag den "internationella grundlagen för mänskliga rättigheter".

ICCPR anses som ryggraden i FN:s omfattande människorättsprogram.

Dessa konventioners stadgar som skyddar religionsfriheten samt en förteckning över de länder som har antagit dem finns i bilaga i detta häfte. I och med ikraftträdandet av dessa stadgar har religionsfriheten oavsett ras, hudfärg, trosbekännelse, kön eller sociala status blivit en fråga för den internationella rätten.

Var och en av de 138 stater som har ratificerat ICCPR är rättsligt förpliktade att skydda individen mot religiös diskriminering enligt artikel 2.1 som lyder: "...utan

åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst, egendom, börd eller ställning i övrigt”.

Med tanke på att människor i vissa länder blivit avskedade från sina jobb, nekats inträde i politiska partier eller blivit uteslutna från yrkesförbund eller fackföreningar på grund av sin religionstillhörighet är det värt att granska artiklarna i ICCPR.

Artikel 20 förbjuder uttryckande av hat emot en annan eller andra på grund av deras religion, ras eller nationalitet.

Artikel 25 garanterar varje medborgares rätt att delta i samhällslivet, att rösta och att ha tillgång till offentliga tjänster.

Den definition av religionsbegreppet som tillämpas i konventionen och ICCPR är så generell som möjligt och omfattar både teistiska och icke-teistiska religioner såväl som “ovanliga och knappt kända trossystem”.

Artikel 27 skyddar etniska, religiösa eller språkliga minoriteters rätt att åtnjuta sin egen kultur.

Den definition av religionsbegreppet som tillämpas i konventionen och ICCPR är så generell som möjligt och omfattar både teistiska och icke-teistiska religioner såväl som “ovanliga och knappt kända trossystem”.

ICCPR inrättade också en kommitté för mänskliga rättigheter inom ramen för FN. Kommittén består av 18 experter på människorättsfrågor som var och en är medborgare i någon av de stater som ratificerat konventionen och som är mycket väl insatta i lagen. Kommittén ansvarar för att varje land som har undertecknat konventionen uppfyller villkoren. Alla medlemmar i Kommittén svär en ed på att de skall utföra sina uppgifter opartiskt och samvetsgrannt.

Kommittén för mänskliga rättigheter har tre huvudfunktioner. För det första granskar de vart femte år noggrant alla rapporter som presenteras av länderna för att försäkra sig om att de är i överensstämmelse med ICCPR och publicerar sin bedömning av hur varje land har uppfyllt målen samt ger rekommendationer för specifika nödvändiga förbättringar. Rapporterna ges efter ett öppet förhör där kommittén frågar ut en representant från respektive land om situationen i landet med avseende på de mänskliga rättigheterna.

För det andra ger Kommittén för mänskliga rättigheter råd i viktiga människorättsfrågor som kräver särskild uppmärksamhet. Dessa råd kallas “allmänna kommentarer”. 1993 gjorde Kommittén en allmän kommentar som betonade att artikel 18 i ICCPR var tillämplig i fråga om minoritetsreligioner. I kommentaren fastslås bl a:

“Artikel 18 är i sin tillämpning inte begränsad till traditionella religioner eller religioner och trossystem med institutionella kännetecken eller bruk som påminner om traditionella religioner. Kommittén ser därför allvarligt på varje tendens till diskriminering av någon religion eller något trossystem av något som helst skäl vilket även omfattar nyetablerade religioner eller religiösa minoriteter som kan vara utsatta för fiendtligheter från det förhärskande religiösa systemet.”

För det tredje har kommittén möjlighet att undersöka varje fall av påstådd kränkning av de mänskliga rättigheterna som anmäls av personer från någon av de 92 stater som har ratificerat “Första fakultativa protokollet till ICCPR” (se bilagan). Protokollet gör att kommittén att ta emot och göra bedömningar av meddelanden från människor som hävdar att deras rättigheter enligt ICCPR har kränkts. Inom sex månader skall den stat klagomålet gäller och som genom ratificeringen erkänt kommitténs behörighet att undersöka ärendet redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits.

Kommittén bestämmer först om ett fall kan tas upp - om det uppfyller vissa formella krav, t.ex. att det gäller en situation som omfattas av ICCPR och att personen först har uttömt alla inhemska alternativa möjligheter. När kommittén har undersökt ett fall offentliggör den sin uppfattning som har stort genomslagskraft eftersom kommittén har exklusiv befogenhet att avgöra huruvida ett land följer ICCPR.

Den andra grenen i internationella grundlagen om de mänskliga rättigheterna är Internationella konventionen för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ICESCR). Denna konvention tryggar bl.a. de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, rätten att arbeta, att gå med i fackföreningar och att få utbildning. FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som består av 18 sakkunniga ledamöter som är medborgare i anslutna stater skall försäkra sig om att ICESCR följs genom att granska de olika staternas periodiska rapporter.

Om ditt barn utbildas i en skola där en lärare bedriver uppvigling till hat mot religioner kan du hänvisa skolmyndigheterna till ICESCR som har ratificerats av 135 stater. I enlighet med artikel 18 i ICCPR och UNESCO:s konvention mot diskriminering inom utbildningen och Konventionen om barnens rättigheter binder

ICESCR upp regeringarna rättsligt så att de skall använda utbildningen som ett medel för att främja förståelse, tolerans och vänskap mellan olika raser och etniska och religiösa grupper. Detta är ett viktigt skydd i en tid då vissa Europeiska regeringar fortfarande utnyttjar skolorna för att indoktrinera barnen att ta ställning mot minoritetsreligionerna.

ORGANISATIONEN FÖR SÄKERHET OCH SAMARBETE I EUROPA

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSCE) är ansvarig för att Helsingforsavtalet genomförs. Det är ett mellanstatligt organ som består av mer än 50 europeiska länder samt USA och Kanada. Det skapades ursprungligen för att lösa konflikter under det kalla kriget och har sedan slutet av det kalla kriget fortsatt att vara en mellanstatlig organisation med inriktning på konfliktlösning, säkerhet och mänskliga rättigheter.

OSCE har utformat en serie fördrag som innebär en bekräftelse av behovet att innefatta människorättsprinciperna i mellanstatliga avtal vilket är viktigt för att lösa konflikter och skapa riktlinjer som civiliserade länder skall följa. Helsingforslutakten antogs 1975 av OSCE. Det är uppdelat i tre avdelningar som kallas "korgar". Princip VII enligt första korgen skyddar religionsfriheten och minoriteternas rättigheter.

I akten fastslås att de anslutna staterna skall bekräfta och respektera individens frihet att ensam eller tillsammans med andra uppges och utöva sin religion eller sitt trossystem i enlighet med sitt eget samvete.

Vid OSCE-konferensen i Wien i mars 1989 redogjordes i detalj för vilka specifika rättigheter som garanteras av de anslutna staterna i OSCE, bl.a. rätten att ha lokaler för gudstjänst, rätten att ge sina barn religiös utbildning i enlighet med den egna övertygelsen och rätten att innehava och använda religiösa verk, se bilagan.

Hur väl varje regering i praktiken tillämpar reglerna om människorättskyddet enligt FN:s konventioner, de europeiska konventionerna om mänskliga rättigheter och Helsingforsavtalet är ett direkt mått på hur det står till med landets demokrati.

UTTALANDEN FRÅN LEDANDE RELIGIONER

Sedan andra världskriget har inte bara regeringarna utan även Västeuropas förhärskande religioner gjort politiska uttalanden till förmån för religionsfriheten. Även om sådana uttalanden inte har laga kraft utgör de riktlinjer som representanterna för de dominerande religionerna måste följa i sina förbindelser med andra religiösa organ.

Ett av de viktigaste uttalandena är 1948 års "Deklaration om religionsfrihet" från Kyrkornas världsråds första församling, som omfattar Europas största protestantiska religioner. Här ges följande förklaring:

"En av de viktiga beståndsdelarna i ett bra internationellt regelverk är religionsfriheten. Religionsfriheten är ett uttryck för kristen tro och för kristendomens världsomspännande natur. De kristna ser därför frågan om religiös tro som en internationell fråga. De är angelägna om att religionsfriheten garanteras överallt. När de kräver denna frihet begär de inte att de kristna skall ges fler privilegier än andra. Den religionsfrihet vi talar om här skall gälla alla människor oavsett ras, hudfärg, kön, språk eller religion och utan inskränkningar i form av rättsliga bestämmelser eller administrativa åtgärder."

Dessa principer utarbetades noga genom deklARATIONEN och förstärktes vid senare sammanträden i Kyrkornas världsråds församling.

Den andra stora kristna rörelsen, Romersk-katolska kyrkan, meddelade sin officiella ståndpunkt när det gäller religionsfriheten genom Vatikanska kyrkorådets yttrande, "En deklARATION om religionsfrihet". Däri anges följande:

"Vatikanska kyrkorådet förklarar att individen har rätt till religionsfrihet. Denna frihet innebär att alla människor skall skyddas mot tvång från såväl enskilda personer som från grupper liksom mot alla maktåtgärder så att ingen får tvingas att handla på ett sätt som strider mot hans egen tro och att ingen får hindras från att inom rimliga gränser handla enligt sin egen övertygelse, privat eller offentligt, ensam eller tillsammans med andra."

En annan inflytelserik religion i Europa är islam. Under senare år har muslimerna blivit allt mer utsatta för diskriminering vilket ofta har ursäktats med sådana klichéer som att islam är hämndlystet och intolerant mot andra trosäskådningar. I islams heliga skrift Koranen ges klart uttryck för religionsfrihetens betydelse för individen: "Det finns inget tvång inom religionen. Sanningen höjer sig över lögnen."

Det råder alltså ingen brist på internationella lagar och riktlinjer som skyddar din rätt till religionsfrihet. Vad säger lagen i ditt eget land?

RELIGIONS- FRIHETEN i olika länder

HÄR FÖLJER EN SAMMANFATTANDE REDOGÖRELSE FÖR VILKET SKYDD RELIGIONSFRIHETEN HAR I TRETTON OLIKA EUROPEISKA LÄNDER.

Redogörelsen gör inte anspråk på att vara uttömmande utan pekar bara ut var problemen kan ligga och vilka lösningar som finns.

Då vi arbetade med detta kapitel, liksom med hela häftet, insåg vi att det finns ett stort gap mellan teori och praktik när det gäller frågor om mänskliga rättigheter.

De skriftliga garantierna finns. Utmaningen ligger i att översätta dem till verklig frihet som gör det möjligt för människor att kunna leva i harmoni utan att besväras av diskriminering och oro.

Ju stabilare en demokratisk nation är desto noggrannare ser dess myndigheter i allmänhet till att de mänskliga rättigheter som är inskrivna i landets grundlag efterlevs. I länder där man historiskt sett har haft totalitära regimer är det mest sannolikt att statens företrädare nonchalerar lagarna om mänskliga rättigheter. Dessa överträdelser ursäktas ofta med sådana argument som "De kallar sig en religion men egentligen är det ingen religion".

Svaret på detta gavs av Europadomstolen för mänskliga rättigheter i målet Manoussakis mot Grekland i september 1996 där slutsatsen blev att staten inte skall lägga sig i och döma om vad som är religion och inte. Det räcker att en grupp troende uppriktigt går samman för att bilda en religion.

Detta utslag överensstämmer med den hållning som uttrycktes av Europarådet i en undersökning av Direktoratet för mänskliga rättigheter, nämligen att begreppet "religion" är ofullständigt på grund av att "skyddet av religionsfriheten inte begränsas till allmänt spridda och globalt erkända religioner, utan även omfattar sällsynta och så gott som okända trosuppfattningar. Begreppet religion skall därför förstås i ordets vidaste bemärkelse".

Kapitel 2

De skriftliga garantierna finns. Utmaningen ligger i att översätta dem till verklig frihet som gör det möjligt för människor att kunna leva i harmoni utan att besväras av diskriminering och oro.

Även om detta kan tyckas vara en alltför vid tolkning av religionsbegreppet har historien visat vilka följderna blir när staten tillåts definiera vad religion är. Genom att tyckas ge officiell sanktion av idén att minoritetsreligioner "inte erkänns" skapar staten en grogrund för diskriminering. Den logiska slutsatsen av detta icke-erkännande blir för de flesta människor att den tro och de utövningar som omfattas av medlemmarna i minoritetsreligionerna inte förtjänar de rättigheter som ges de etablerade religionerna.

Europadomstolen påpekade i Manoussakismålet att till synes oskyldiga regeringsingripanden där man begränsar minoritetsreligionernas rättigheter fungerar som "ett dödligt vapen mot rätten till religionsfrihet".

År 1997 publicerades en större undersökning med titeln "Religionsfrihet och tro, en världsomspännande rapport" av Centrum för mänskliga rättigheter vid universitetet i Essex som är en av de mest framstående organisationerna för mänskliga rättigheter i Europa. Denna undersökning av religionsexperter runtom i världen kom särskilt fram till att nya religioner måste behandlas på samma sätt som traditionella religioner.

"Religionsfriheten skall därför inte tolkas snävt av staterna och t.ex. bara avse bara de traditionella världsreligionerna. Nya religioner eller religiösa minoriteter är berättigade till samma skydd. Denna princip är av särskild vikt mot bakgrund av de bevis som återspeglas i Country entries, bl.a. i det Europeiska avsnittet, som påvisar att de nya religiösa rörelserna gång på gång utsätts för diskriminering eller förtryck."

Regeringarnas ingripanden mot minoritetsreligionernas trosuppfattningar och utövningar skapar ett klimat där religiös förföljelse står på dagordningen. Det är dessa synpunkter, vilket historien eftertryckligt har visat, som har lett till att ett antal internationella lagar har formulerats som skall skydda religionsfriheten mot inblandning från staten och skapa religiös mångfald.

Staten har rätt att ingripa endast i de fall allmänna principer kränks och då på individuell basis, inte mot en hel grupp troende. Ingen skulle drömma om att någon av de Europeiska länderna skulle anklaga katolska kyrkan därför att någon av dess präster stod till svars för olämpligt uppförande. En minoritetsreligion bör därmed inte ställas till svars, varken civilrättsligt eller straffrättsligt, på grund av att en eller några få personer påstås ha syndat.

ÖSTERRIKE

Österrike är en demokrati med grundlagsenlig religionsfrihet. Officiellt tillhör tre fjärdedelar av befolkningen Romersk-katolska kyrkan.

Trots att konstitutionen enligt artikel 14.2 garanterar medborgerliga och politiska rättigheter för alla österrikiska medborgare oavsett religion antog ett av Österrikes ledande partier, Folkpartiet (OEV), ett beslut sommaren 1997 som innebar att medlemmar i vad som påstods vara "sekt" uteslöts ur partiet. OEV är broderparti till Tyska kristdemokratiska unionen, det första nationella parti som någonsin har utestängt medlemmar ur Scientologikyrkan från medlemskap bara därför att de är scientologer.

OEV:s beslut har gett upphov till stark kritik från pressen och Frihetspartiet såsom varande grundlagsstridigt. Den österrikiska regeringens försök att begränsa religionsfriheten kritiserades också av USA:s statsdepartement i juli 1997.

FN:s särskilda rapportör om religiös intolerans som varje år avger rapport till FN:s kommission för mänskliga rättigheter om kränkningar av religionsfriheten runtom i världen, påpekade i sin rapport 1996 att "Begreppet sekt verkar ha nedsättande bibetydelse. En sekt skall anses vara något annat än en religion och skall därför inte ha rätt till samma skydd. Detta synsätt tyder på en benägenhet att vilja draga alla över en kam, att diskriminera och utesluta, vilket är svårt att motivera och ännu svårare att ursäka, eftersom det skadar religionsfriheten så mycket... Vad är de stora religionerna om inte framgångsrika sekter?...Man kan inte hävda att sekterna inte skall åtnjuta det skydd som tillerkänns religionerna bara därför att de inte har någon möjlighet att kunna visa sin varaktighet".

I artikel 14 i Österrikes grundlag föreskrivs följande:

- 1) "Alla garanteras oinskränkt religions- och konfessionsfrihet."
- 2) "De medborgerliga och politiska rättigheterna liksom de medborgerliga förpliktelserna gäller oavsett religiös tro."
- 3) "Ingen kan tvingas att medverka i rituella handlingar eller delta i någon kyrklig ceremoni såvitt han inte är underställd någon som enligt lag har denna befogenhet."

Artikel 15:

"Varje kyrka och religiöst samfund med rättslig legitimitet har rätt att hålla allmänna religiösa sammankomster, att självständigt arrangera och administrera sina interna angelägenheter samt att äga och besitta sina institutioner, donationsmedel och tillgångar för sin religionsutövning, undervisning och sociala verksamhet men är i likhet med alla samfund underkastade landets allmänna lagar."

I det mål som återges i föregående kapitel, som gällde Fabio Rasp, tillerkände Österrikes högsta domstol en mor rätten att behålla vårdnaden om sitt barn som hade fräntagits henne enbart på grund av hennes religiösa anknytning. Domstolen fastställde att "artikel 14 i konventionen om mänskliga rättigheter även garanterar skydd mot diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åsikt, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhetsställning, ursprung eller annan status. På motsvarande sätt får människor i liknande situationer inte behandlas annorlunda utan faktiska och rimliga skäl".

BELGIEN

Belgisk lag förbjuder diskriminering på grund av religiös tillhörighet. Romersk-katolska kyrkan, protestantiska kyrkan, judendomen, anglikanska kyrkan, islam samt grekisk-ortodoxa och rysk-ortodoxa kyrkan erhåller bidrag från regeringen som betalas genom allmänna skatter. Alla dessa kyrkor har rätt att på regeringens bekostnad skicka lärare till skolorna för att ge religionsundervisning även om inte alla utnyttjar denna rättighet.

I maj 1997 publicerade ett parlamentariskt utskott en rapport om påstådda "sekters" verksamheter i Belgien. Detta gav omedelbart upphov till stridigheter på grund av att man i rapporten förespråkade selektiv diskriminering av inte mindre än 189 olika religioner, bl.a. ett antal katolska, protestantiska och buddistiska samfund. Under en parlamentsdebatt om rapporten påpekades att utskottets slutsatser innebar en brännmärkning av medlemmarna i dessa religioner som grundades på överifierade uppgifter och hörsägen. Även om parlamentet motvilligt godkände rapporten skedde detta med förbehållet att förteckningen över de 189 namngivna religionerna inte skulle äga någon giltighet. Rapportens rekommendationer, som har kritiserats såsom grundlagsstridiga, har inte genomförts. Rapporten innebär emellertid att dörren har öppnats för religiös diskriminering i Belgien.

I artikel 11 i 1831 års grundlag föreskrivs följande:

"De rättigheter och friheter som tillerkänns det belgiska folket skall garanteras utan diskriminering. För detta ändamål skall lagar och förordningar garantera dessa rättigheter och friheter för ideologiska och filosofiska minoriteter."

Artikel 21: "Staten får inte ingripa vid tillsättningen av präster inom någon religion och får inte förbjuda dessa präster att stå i kontakt med sina överordnade eller att publicera sina stadgar, i det sistnämnda fallet dock med undantag för hänsyn till det allmänna press- och publiceringsansvaret."

Artikel 19:

"Fri religionsutövning, rätt att offentligt utöva sin religion och oinskränkt yttrandefrihet garanteras med undantag för brott som begås i samband med utövandet av dessa friheter."

Det finns även ett belgiskt kulturfördrag av den 16 juli 1931 som föreskriver följande:

Artikel 1: "Vid tillämpning av artikel 6B och 59B, sjunde stycket i grundlagen, får bestämmelser som framröstas i ett kulturråd inte innebära diskriminering på ideologisk eller filosofisk grund och får inte inskränka på ideologiska och filosofiska minoriteters rättigheter och friheter."

DANMARK

Den danska grundlagen skyddar religionsfriheten. Enligt grundlagen tillhör den evangeliska lutherska kyrkan statskyrkan. Skolbarnen, med undantag för de barn som bekänner sig till andra religioner, undervisas i statsreligionen.

Den evangeliska kyrkan samråder med regeringens kyrkominister om vilka grupper som skall tillerkännas formell rättighet att förrätta vigslar. Det faktum att statskyrkan skall avgöra detta är en omstridd fråga på grund av risken för partiskhet i ett system där en religion bestämmer huruvida en annan religion är "äkta".

Risken för diskriminering inom detta system påvisas av vad som skedde i november 1996, då kyrkoministern avisade en begäran om intyg att få förrätta vigslar från International Society for Krishna Consciousness (ISCON), som har sina rötter i 1400-talets reformrörelse inom den hinduiska traditionen, där ett godkännande skulle ha räknats som religiöst erkännande i Danmark. Trots att ISCON är erkänd som religion i vida kretsar avslag kyrkoministern ansökan på grundval av den ovanliga formuleringen att ISCON inte är "ett sant religiöst samfund i ordets egentliga bemärkelse".

Detta beslut stred mot Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter och ICCPR som har ratificerats av Danmark. Beslutet kritiserades inte bara av danska religionsforskare utan också av danska media. Ett år senare, i juli 1997, ändrade kyrkoministern oväntat sitt beslut så att ISCON idag åtnjuter fullt officiellt erkännande som religion i Danmark.

Den danska regeringen har fastställt att följande krav skall uppfyllas för att erkännas som religion:

- a. Det skall finnas ett religiöst samfund och inte bara en filosofisk sammanslutning.
- b. Dess primära syfte skall vara att dyrka Gud och religionen skall ha sina egna läror.

I del VII, avsnitt 67 i konstitutionen anges följande:

"Medborgarna skall äga rätt att bilda församlingar för tillbedjan av Gud i enlighet med deras övertygelse under förutsättning att detta inte innebär förkunnelse eller utövning som strider mot god moral eller allmän ordning."

Kapitel 70:

"Ingen får på grund av sin tro eller härkomst berövas rätten att i full utsträckning åtnjuta sina medborgerliga och politiska rättigheter eller får av samma skäl undandra sig sina medborgerliga förpliktelser."

FRANKRIKE

Enligt lag är Frankrike en sekulariserad stat. Kyrkan är helt skild från staten och därmed finns det ingen juridisk rätt för staten att officiellt erkänna eller inte erkänna någon religion. Regeringen skall enligt lag inte favorisera någon religion och lagen förbjuder diskriminering av religiösa skäl.

Samtidigt som denna separation kyrka-stat skall skydda religionsfriheten sker allt fler överträdelser av religionsfriheten, under senare tid framförallt genom ett parlamentsutskotts mycket kontroversiella beslut som innebar att mer än 170 religioner och filosofiska organisationer vid denna tidpunkt betecknades som "sekt", bl.a. baptisterna, den trosriktning som USA:s president Bill Clinton bekänner sig till.

Efter att ha gjort denna etikettering rekommenderade utskottet sedan att åtgärder skulle vidtas mot dessa religioner, åtgärder som starkt kritiserades av franska forskare och konstitutionsexperter såsom olagliga och diskriminerande.

Den franske biskopens tidning, La Croix, publicerade ett meddelande från generalsekreteraren i Frankrikes episkopala konferens där slutsatsen var att rapporten brännmärkte de uppräknade grupperna som "skyldiga utan att de hade hörts i enlighet med vederbörligt förfarande".

Italienska biskopar uttryckte också sin oro när Opus Dei, det konservativa katolska ordenssällskapet, blev måltavla för rapporten. Opus Dei understöds av påven John Paul III som heligförklarade gruppens grundare Josemaria Escrivá de Balaquer 1992. En heligförklaring är första steget innan en påvlig helgonförklaring.

I sin kritik, som också kunde ha riktats mot ovan nämnda rapport från den belgiska kommissionen, fördömdes denna åtgärd fullständigt av framstående religiösa forskare, bl.a. Dr. Massimo Introvigne, chef för Centrum för undersökningar av europeiska nya religioner i Turin, och Dr. Eileen Barker från Informationsnätverket för religiösa rörelser i Storbritannien. De skrev följande:

"Rapporten från Utskottet för undersökning av sektor innebär en bredsida mot hundratals religiösa grupper som är engagerade i andligt sökande och som inte vill sin nästa annat än gott. Utan att stödja sig på annat än obekräftade anklagelser från anonyma "vittnen" uppmanar man till en häxjakt mot oskyldiga människor vilket känns som ett hån när man tänker på de slagord som Frankrike vill förknippas med runtom i världen - "frihet, jämlikhet, broderskap"."

Den franska regeringens officiella ståndpunkt, som uttrycktes av FN:s kommitté för mänskliga rättigheter i juli 1997, är att staten inte har rätt att inkräkta på religionsfriheten. Den franska regeringen upplyste kommittéen att Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter och ICCPR har tillämpats av de franska domstolarna i mer än hundra olika mål och att dessa instrument för de mänskliga rättigheterna är överordnade inhemsk rätt.

Den ökade religiösa intoleransen i Frankrike har lett till inkräktande åtgärder från statens sida som strider mot denna neutrala hållning. Den franska inrikesministern kritiserade ett domstolsutslag i juli 1997, där man med stöd av Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter och fransk grundlag hade funnit att en viss minoritet var en religion. Den franska inrikes ministern hävdade att han var den ende som hade befogenhet att erkänna religiösa sammanslutningar. Kort därefter vägrade franska myndigheter att registrera en av denna religions missioner. Detta uttalande av den franska ministern och hans vägran att registrera missionen står i strid med regeringens påståenden till FN:s kommitté för mänskliga rättigheter.

1905 års lag om att kyrkan är skild från staten förbjuder staten att ta ut kyrkoskatt eller att stödja någon religion. Trots detta ger staten understöd till privata skolor, bl.a. skolor med anknytning till kyrkan, och centrala och lokala styrande organ äger och underhåller religiösa byggnader uppförda innan tillkomsten av 1905 års lag. Enligt en artikel i en fransk tidning från maj 1996 (Le Monde) har staten indirekt gett bidrag till katolska organisationer på sammanlagt 40 miljarder franska francs.

Artikel 2 i den franska konstitutionen föreskriver följande:

“Frankrike skall vara en odelbar, sekulariserad demokratisk folkrepublik. Den skall garantera alla medborgares likhet inför lagen utan hänsyn till ursprung, ras eller religion och skall respektera alla trosriktningar.”

Förklaringen om de mänskliga rättigheterna är bifogad konstitutionen och ger ytterligare uttryck för fransk officiell politik när det gäller religionsfriheten. Artikel X föreskriver följande:

“Ingen får ofredas på grund av sina åsikter, vilket även gäller religiösa åsikter, under förutsättning att detta inte stör den allmänna ordningen enligt lagen.”

Den nationella rådgivande kommissionen om mänskliga rättigheter, som är ett fristående organ inom premiärministerns kansli, har bland sina ledamöter både regeringstjänstemän och andra som inte ingår i regeringen. Kommissionen tar emot klagomål och ger råd till regeringen i politiska frågor och lagstiftningsfrågor.

TYSKLAND

Historiskt sett har Tyskland inte haft religionsfrihet eller behandlat sina medborgare på ett tolerant sätt utan har en tragisk bakgrund med religiösa förföljelser. Med judeförföljelseernas skräckbilder fortfarande i färskt minne upprättades en tysk konstitution efter andra världskriget enligt vilken regeringen är förpliktad att förhålla sig neutral i religiösa frågor. Den tyska konstitutionen garanterar också religionsfrihet och landet har ratificerat Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (CCPR) och Fakultativa protokollet.

På grund av detta skydd kan man tycka att minoriteterna i Tyskland borde vara skyddade mot religiös förföljelse. Även om detta är sant i teorin visar det som har hänt under de senaste fem åren att tyska tjänstemän har undergrävt både

andemeningen och lagen när det gäller Tysklands förpliktelser mot de mänskliga rättigheterna. Fast grundlagen först och främst är bindande för regeringen har regeringsledamöter kullkastat den genom att diskriminera religiösa minoriteter som t.ex. Jehovas vittnen med motiveringen att dessa religioner strider mot grundlagen.

Polisens brutalitet mot muslimer, framförallt turkar och kurder, är av särskilt allvarlig natur i Tyskland, tillsammans med regeringens vägran att vidta effektiva åtgärder mot detta. Under en tvåårsperiod har man dokumenterat att det begåtts mer än 1000 brott som omfattade hetsåtgärder mot minoriteter, i många fall mot muslimer. Flera muslimska minoriteter vägras medborgarskap trots att de har bott i Tyskland hela sitt liv. Antisemitismen ökar också.

I en stor undersökning från 1997 som genomfördes av Centrum för mänskliga rättigheter vid universitetet i Essex i England fann man att “den tyska demokratin används som en ideologi för att skapa konformitet. Det har varit uppskakande att upptäcka att staten och vissa av dess politiker och människor utnyttjar välbeprövade metoder för diskriminering och intolerans för att uppvigla till intolerans mot en ny religiös minoritet, nämligen Scientologin”.

Vidare sägs i undersökningen att “under senare år har vi upplevt en överraskande och för efterkrigstidens Europa unik officiellt förd och understödd politik där vissa grupper, bl.a. Jehovas vittnen och i synnerhet Scientologikyrkan, har utsatts för förtal och diskriminering”. Genom ett ingripande som saknar motstycke någonstans i övriga världen satte den tyska regeringen medlemmar från Scientologikyrkan under bevakning i juni 1997. Trots att regeringen enligt grundlagen skall vara neutral i religiösa frågor har den katolska och lutherska kyrkan stort inflytande inom regeringen i en nation vars ledande parti är Kristdemokratiska unionen (CDU).

CDU var det första nationella parti som uteslöt scientologer ur sin medlemskår. En av de angivna orsakerna till detta förbud var påståenden från CDU-funktionärer att scientologins uppfattning att människan i grunden är god står i strid med kristendomens lära att människan i grunden är syndig, vilket är CDU:s uppfattning. Det finns

flera teologer från de stora kyrkorna som även intar ledande politiska positioner. Både den katolska och den lutherska kyrkan har enligt allmän lag rättslig status som juridiska personer vilket gör dem berättigade att ta emot intäkter via "kyrkoskatten" vilket administreras och indrivs från församlingsmedlemmarna av staten. Genom skatter och andra subventioner överför regeringen mer än 17 miljarder D-mark per år till dessa kyrkor.

USA:s statsdepartement kommenterade i en rapport från juli 1997 förföljelserna av kristna runt om i världen och påpekade att "flera religiösa grupper är aktiva i Tyskland... Vissa tyska regeringsorgan och organisationer på regerings- och lokalplanet har sektobservatörer som arbetar inom vissa politiska, administrativa och kyrkliga sammanhang för att "undervisa" offentliga och andra tjänstemän om hur man känner igen sektmedlemmar. Kristna karismatiska kyrkan (Christian Charismatic Church) som leds av en amerikansk pastor rapporterade att kyrkan under flera år hade utsatts för vandalisering, våldshot och allmänna trakasserier eller noggranna granskningar av kommissionens sektombud. Kyrkan har klagat över ett beslut från år 1995 av myndigheterna i Cologne som innebar att de återkallade deras skattebefrielse med motiveringen att det inte rör sig om en välgörenhetsorganisation och att kyrkan inte bidrar till det tyska samhällets kulturella, religiösa eller andliga värden.

Den växande intolerans som lyser igenom i olika uttalanden och handlingar av tyska tjänstemän är upprörande. I sin roll som företrädare för en mäktig och inflytelserik stat har den tyska regeringens tjänstemän under senare år försökt att via Europeiska gemenskapen övertala regeringar i andra europeiska nationer att föra samma politik som dem när det gäller religiösa minoriteter.

Den växande intolerans som lyser igenom i olika uttalanden och handlingar av tyska tjänstemän är upprörande. I sin roll som företrädare för en mäktig och inflytelserik stat har den tyska regeringens tjänstemän under senare år försökt att via Europeiska gemenskapen övertala regeringar i andra europeiska nationer att föra samma politik som dem när det gäller religiösa minoriteter.

Den tyska regeringen har i högre grad än någon annan europeisk demokrati, möjligen med undantag av Grekland, under senare år fått motta stark kritik för sin tillämpning av de mänskliga rättigheterna. Denna kritik har kommit från USA:s statsdepartement, FN:s kommitté för mänskliga rättigheter, olika människorättsorganisationer och enskilda parlamentsledamöter och forskare.

Under de offentliga utfrågningar om religiös intolerans i Europa som hölls av Helsingforskommissionen i september 1997 kunde skådespelaren John Travolta, jazzmusikern Chick Corea och sångaren och kompositören Isaac Hayes vittna om många exempel på diskriminering från den tyska regeringen mot scientologer. Dessa celebriteter åtföljdes av tyska scientologer, forskare och ledare från Christian Charismatics, Jehovas vittnen och muslimerna som också anklagade tyska tjänstemän för allvarliga brott mot religionsfriheten.

Utfrågningarna fick stor offentlig uppmärksamhet och det gick ut rapporter över hela världen. Omedelbart därefter, genom en åtgärd som många har tolkat som en direkt hämndåtgärd, meddelade den tyska regeringen att den övervägde att utnyttja sin utländska underrättelsetjänst för att sätta scientologer under bevakning i utlandet.

Ministrar i Tysklands federala regering har gång på gång gjort provocerande offentliga uttalanden mot nya religioner. Det finns en straffrättslig bestämmelse i Tyskland som förbjuder uppvigling mot andra. I paragraf 130 står följande:

"Den som kränker andras mänskliga rättigheter på ett sätt som stör den allmänna ordningen genom:

1. hets mot folkgrupp,
2. att uppvigla människor att delta i våldsamma eller egenmäktiga handlingar mot folkgrupp eller
3. att kränka, medvetet förolämpa eller förtala folkgrupp, 1... skall dömas till fängelse högst 5 år och minst 3 månader."

I artikel 3:3 i grundlagen står följande:

"Ingen får utsättas för diskriminering på grund av kön, härstamning, ras, språk, födelseort, tro, religiös eller politisk ideologi."

I artikel 4:1 föreskrivs följande: "Tros- och religionsfriheten samt friheten att ha en religiös och ideologisk uppfattning är okränkbar" och i artikel 4:2 anges att "Lagen garanterar att all religionsutövning skall få ske i ostördhet".

GREKLAND

Enligt konstitutionen är Grekisk-ortodoxa kyrkan, dit formellt 95% av befolkningen hör, den förhärskande religionen men enligt konstitutionen är det förbjudet att diskriminera medlemmar av andra religioner.

När människor med en gemensam tro formellt vill etablera en ny religion bildar de en religiös församling och ansöker hos grekiska regeringen om tillstånd utöva sin religion på någon plats. Enligt den grekiska konstitutionen och de civilrättsliga reglerna krävs att en religion inte har några hemliga regler eller utövningar. Officiellt är detta det enda hindret mot att en religion blir godkänd.

Den grekisk-ortodoxa kyrkan har stort inflytande genom utbildnings- och kyrkoministern. Religionsundervisningen är obligatorisk i skolan men de skolbarn som inte tillhör grekisk-ortodoxa kyrkan slipper religionsundervisningen även om det har påståtts att vissa elever har tvingats delta och att läroböcker i religion innehåller nedsättande kommentarer om t.ex. Jehovas vittnen.

Ironiskt nog förbjuder konstitutionen proselytvervning (att värva anhängare till viss religiös inriktning). Särskilt Jehovas vittnen har under årtal utsatts för förföljelser på grund av att de tillämpar proselytvervning och för att de vägrar att fullgöra militärtjänst. I en rapport från 1993 uppskattade Amnesty International att mellan år 1938 och 1992 hade medlemmar ur Jehovas vittnen sammanlagt tillbringat mer än 5000 år i militära och civila fängelser i Grekland.

Enligt uppgift från Jehovas vittnen har situationen börjat att långsamt förbättras. De behandlas nu som en "känd religion" av arbetsmarknadsdepartementet när det gäller anställningsfrågor. Detta kan bero på ett antal utslag från Europadomstolen för mänskliga rättigheter som har varit till fördel för Jehovas vittnen där man har funnit att Grekland har brutit mot reglerna om religionsfrihet i Europeiska konventionen. I ett mål från 1991 hade Greklands högsta domstol fastställt en dom mot Jehovas vittnen som gällde illegal kyrkoverksamhet. Europadomstolen ogillade beslutet med hänvisning till att den grekiska regeringen hade brutit mot artikel 9 i konventionen.

En rapport från år 1996 av Internationella Helsingforsfederationen för mänskliga rättigheter (IHF) kritiserade också den grekiska regeringen för religiös diskriminering. IHF är en icke-statlig organisation som övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om mänskliga rättigheter enligt Helsingforslutakten, även känd som Helsinki Accords, se första kapitlet. IHF uppgav att ".....religiösa samfund utsatts för diskriminering av olika slag. Detta gäller i synnerhet katoliker, protestanter, Jehovas vittnen och scientologer. När det gäller antalet inrapporterade fall av ärekränkning ökade de under 1995 avsevärt när det gäller scientologer".

IHF påpekade att "i juli 1995 förklarade Europeiska kommissionen för mänskliga rättigheter att den grekisk-ortodoxa kyrkans privilegierade ställning var odemokratisk och detta förhållande fördömdes av Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter i september 1996. De grekiska myndigheterna har emellertid hittills inte vidtagit några åtgärder för att behandla de religiösa samfunden på ett mer jämlikt sätt".

I artikel 13 i den grekiska konstitutionen föreskrivs följande:

1. Religionsfriheten är okränkbar. Åtnjutandet av medborgerliga rättigheter och friheter är oberoende av individens religiösa tro.
2. Alla kända religioner skall vara fria och deras ceremonier skall få utövas obehindrat med skydd av lagen. Ceremonierna får dock inte störa den allmänna ordningen eller stå i strid med goda seder. Proselytvervning är inte tillåtet.
3. Prästerna inom alla religioner skall vara föremål för samma statliga tillsyn och samma förpliktelser gentemot staten som gäller landets förhärskande religion.
4. Ingen skall undantas från att fullgöra sina förpliktelser mot staten eller vägra att följa lagarna på grund av sin religiösa övertygelse."

ITALIEN

Enligt konstitutionen råder religionsfrihet. Regeringen stöder Romersk-katolska kyrkan, Adventistkyrkan och Guds samfund. Skattebetalarna får bestämma att en fastställd procentsats skall gå till någon av dessa kyrkor. Det buddistiska samfundet ansökte om samma finansiering 1993 men regeringen har ännu inte besvarat ansökan.

Skolorna erbjuder frivillig religionsundervisning i den romersk-katolska läran.

Lagen förbjuder diskriminering på grund av religiös tro. Men det är inte ovanligt att det sker kränkningar av religionsfriheten. Scientologikyran har, trots att man har vunnit dussintals domstolsfall där dess religiösa natur har erkänts, utsatts för att kyrkans lokaler

plötsligt har stängts igen och att det har förekommit razzior mot enskilda scientologers hem.

1986 stängde en undersökningsdomare i Milano igen tjugo scientologikyrkor och missioner vilket tvingade kyrkan att omgående öppna upp nya lokaler. Domstolsförhandlingar inleddes. 1991 vann kyrkan i Milanos domstol som frikände nästan alla svarande och fann att kyrkan är en ideell organisation som var oskyldig. Regeringen överklagade och målet gick vidare till Högsta domstolen där de olika utslagen från de lägre domstolarna gick i helt olika riktning. Högsta domstolen uttalade bl.a. kritik mot en av de lägre domstolarna som inte hade följt Konstitutionsdomstolens riktlinjer för att fastställa vad en religion är och som hade ignorerat alla dokument och vittnesmål som påvisade Scientologins religiösa karaktär.

I artikel 8 av den italienska konstitutionen föreskrivs följande:

- 1) "Alla religiösa samfund är inför lagen fria på lika villkor."
- 2) "Andra religiösa samfund än katolska kyrkan har rätt att självständigt organisera sin verksamhet enligt sin egen trosbekännelse förutsatt att detta inte står i strid med italiensk rätt."
- 3) "Samfundens förbindelser med staten regleras av lagen på grundval av överenskommelser med deras respektive representanter."

Artikel 19:

"Alla äger rätt att fritt ge uttryck för sin religiösa övertygelse i vilken som helst form, individuellt eller inom samfund, att propagera för den och att lovsjunga den privat eller offentligt, med undantag för handlingar som strider mot allmän moral."

Artikel 20:

"Den religiösa karaktären och de religiösa eller konfessionella målen hos en sammanslutning eller institution skall inte vara föremål för särskilda rättsliga inskränkningar eller skattepalagor på grund av sin beskaffenhet, rättsliga status eller i fråga om någon av sina verksamheter."

Det är också en straffrättsligt sanktionerad överträdelse i Italien att uppvigla mot någon på grund av dennes religiösa övertygelse.

NEDERLÄNDERNA

Konstitutionen skyddar religionsfriheten, separerar kyrka-stat och förbjuder regeringen att ingripa i religiösa frågor. Alla grupper som själva anser sig vara en religion skall anses vara det tills motsatsen bevisats.

I början av 1980-talet gjorde den nederländska regeringen en undersökning av nya religioner och kom fram till att det inte fanns någon anledning till oro. Såsom ett av de mest toleranta länderna i Europa respekterar Holland konstitutionen och har konsekvent motsatt sig försök att brännmärka eller diskriminera minoritetsreligioner.

Staten subventionerar de religiösa organisationer som ger undervisning.

Det är enligt lag förbjudet att diskriminera någon på grund av hans/hennes religiösa övertygelse och den som bryter mot detta kan åtalas.

I artikel 1 i konstitutionen föreskrivs följande:

"Alla människor i Nederländerna skall behandlas lika. Diskriminering på grund av religion, tro, politisk uppfattning, ras, kön eller andra skäl är ovillkorligen förbjudet."

Artikel 6:

"1) Alla skall ha rätt att fritt få ge uttryck för sin religion eller tro, både individuellt eller tillsammans med andra, utan att detta inverkar på hans rättsliga ansvar."

RYSKA FEDERATIONEN

Ryssland har av tradition inte värnat om religionsfriheten. I samband med att Sovjetunionen började falla i slutet av 1980-talet gav ryska ledare uttryck för en helt ny vision om religionsfrihet. Detta ledde till 1990 års lag som var Rysslands första lag om religionsfrihet.

I december 1993 valde ryssarna ett nytt parlament och godkände en ny konstitution. Enligt konstitutionen är Ryska federationen en sekulariserad stat där det är förbjudet att ge statligt stöd till någon religion och ingen religion skall vara

obligatorisk. Det är också olagligt att uppvigla mot någon på grund av hans/hennes religiösa övertygelse.

Efter kommunismens sammanbrott började många religiösa rörelser som den tidigare kommunistregimen

Efter kommunismens sammanbrott började många religiösa rörelser som den tidigare kommunistregimen hade utestängt från landet börjat att etableras inom Ryssland. Under 1990-talet gav emellertid ryska ortodoxa ledare uttryck för att de motsatte sig "främmande" religioners verksamheter.

hade utestängt från landet börjat att etableras inom Ryssland. Under 1990-talet gav emellertid ryska ortodoxa ledare uttryck för att de motsatte sig "främmande" religioners verksamheter.

Detta ledde till att det ryska parlamentet införde en lag som allvarligt inskränkte rättigheterna för alla utom ett fåtal religioner i Ryssland. Efter åtskilliga avslag gav presidenten efter inför de internationella protesterna i september 1997.

Lagen, som är den mest undertryckande i hela Europa, är utformad för att vidmakthålla Ryska ortodoxa kyrkans dominans och omfattar även islam, buddismen, judendomen och den romerska katolicismen. Den religiösa organisation som inte kan bevisa att den existerade i Ryssland tidigare än 15 år innan tidpunkten för lagens ikraftträdande blir inte erkänd och utsätts då för en serie undertryckande "registreringskrav" som syftar till att inskränka dess verksamheter och förhindra bildandet av nya samfund.

Denna lag var ett stort steg tillbaka för Ryssland som försöker att befria sig från sitt totalitära förflutna. Den står helt i strid mot den ryska grundlagen som fastställer att Ryssland är en sekulariserad stat och strider även mot ovan nämnda bestämmelser om mänskliga rättigheter.

Den ryska federationens konstitution antogs den 12 december 1993. De bestämmelser som rör religionsfriheten är följande:

Artikel 14.1:

"Den ryska federationen skall vara en sekulariserad stat. Ingen religion får vara statsunderstödd eller obligatorisk."

14.2: "Religiösa samfund skall vara skilda från staten och behandlas lika inför lagen."

Artikel 19.2: "Staten skall garantera alla lika rättigheter och friheter oavsett kön, ras, nationalitet, språk... religiös uppfattning, övertygelse...."

Artikel 28: "Alla skall garanteras rätt till religionsfrihet, fri religionsutövning, vilket omfattar rätt att enskilt eller tillsammans med andra ge uttryck för sin religion eller för att inte ha någon religion, att fritt välja, ha och sprida religiösa eller andra övertygelser och att handla i enlighet med sin övertygelse."

Artikel 29.1: "Alla skall ha rätt att tänka och uttrycka sig fritt."

29.2: "Propaganda eller kampanjer som uppivlar till hat och konflikter på grund av social tillhörighet, ras, nationell eller religiös tillhörighet är förbjudna. Propaganda om att någon socialgrupp, ras, nation, religion eller språk är överlägsen andra är förbjuden."

29.3: "Ingen får tvingas att uttrycka eller förneka sin åsikt och övertygelse."

SPANIEN

Enligt konstitutionen råder religionsfrihet. Den romersk-katolska läran är dominerande religion och dess institutioner erhåller statsunderstöd.

Regeringen undertecknade ett avtal med Vatikanen i januari 1979 som ger katolska kyrkan rätt att inrätta skolor.

Enligt konstitutionen och annan lagstiftning garanteras föräldrarna rätt att ge sina barn den religiösa och moraliska undervisning som går i linje med deras övertygelse.

I september 1992 godkände spanska regeringen en lag som försäkrar alla religioners likställighet och tillåter skolorna att undervisa protestantiska elever.

Konstitutionen föreskriver om lika rättigheter för alla medborgare och en ombudsman som kallas "Folkets försvarare" undersöker klagomål om myndighetsmissbruk i frågor rörande mänskliga rättigheter. Ombudsmannen agerar självständigt vid sidan av de politiska partierna eller regeringsdepartementen, väljs för en tidsperiod av fem år med tre fjärdedels majoritet i kongressen och har åtalsimmunitet. Han har full tillgång till regeringens institutioner och dokument som inte är sekretessbelagda med hänsyn till rikets säkerhet.

Minoritetsreligionerna har utsatts för omfattande diskriminering, bl.a. har det förekommit godtyckliga

Konstitutionen föreskriver om lika rättigheter för alla medborgare och en ombudsman som kallas "Folkets försvarare" undersöker klagomål om myndighetsmissbruk i frågor rörande mänskliga rättigheter.

arresteringar av medlemmar av nya religiösa rörelser och långdragna omhändertaganden av deras barn. 1994 rapporterade FN:s särskilda rapportör av religiös intolerans att tjugotvå barn till medlemmar av en religiös grupp under namnet Familjen var omhändertagna i barnhem under mer än ett år efter det att deras föräldrar hade arresterats. I maj 1992 beordrade en domare i Barcelona att föräldrarna skulle frigges och barnen fick återvända hem. Regeringen överklagade. I juni 1993 godkände Barcelonas provinsiella domstol frigivandena och uppgav att den inte skall döma i trosfrågor om det inte gäller ett slutet, dogmatiskt och auktoritärt samfund av skadlig karaktär. Frigivningarna stadfästes av Högsta domstolen och Konstitutionsdomstolen i oktober 1994.

Spanien har en straffrättslig bestämmelse varigenom provokationer mot andra på grund av deras religiösa övertygelse är olagliga.

I artikel 14 av konstitutionen föreskrivs följande:

"Alla spanjorer är lika inför lagen och ingen får diskrimineras på grund av födelseort, ras, kön, religion, åsikt eller andra personliga eller sociala förutsättningar eller omständigheter."

Artikel 16:

1) "Frihet att individuellt och inom sammanslutningar ha vilken ideologi, religion som helst och att dyrka vem eller vad man vill garanteras utan några begränsningar av deras uttrycksformer med undantag för vad som krävs för att upprätthålla allmän ordning enligt lag."

2) "Ingen får tvingas att uppge om sin ideologi, religion eller sin tro."

3) "Ingen religion skall vara knuten till staten. Den offentliga makten skall ta hänsyn till rådande trosuppfattningar i det spanska samhället och upprätthålla lämpliga förbindelser och samarbete med katolska kyrkan och övriga kyrkosamfund."

SVERIGE

Den svenska konstitutionen skyddar religionsfriheten. Även om protestantismen är statsreligion har både kyrkan och regeringen avtalat att kyrkan skall skiljas från staten år 2000.

Minoritetsreligionerna behandlas i allmänhet på samma sätt som de mer etablerade religionerna i Sverige. Konstitutionen förbjuder särskild lagstiftning eller diskriminering mot icke-traditionella religioner.

1970 tog Scientologikyrkan upp två mål mot Sverige till behandling i Europeiska kommissionen för mänskliga rättigheter som uttryckligen fastställde att Scientologikyrkan är ett religiöst samfund som har rätt till samma skydd som liknande samfund har enligt konventionen. Genom dessa mål fastställdes för första gången kyrkornas rätt att på rättslig väg försvara sina medlemmars religiösa rättigheter.

I 1 kapitlet den svenska konstitutionen föreskrivs följande: "Etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att hänhålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv bör främjas."

I paragraf 2 i kapitel 2 i grundlagen, som benämns Grundläggande fri- och rättigheter, föreskrivs följande:

1) "Varje medborgare är gentemot det allmänna tillförskrad"

6) "religionsfrihet: frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion."

Enligt brottsbalken skall "den som i uttalande eller annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung eller trosbekännelse döms för hets mot folkgrupp".

SCHWEIZ

På grund av landets språkliga och religiösa mångfald medger det schweiziska politiska systemet omfattande självständighet för de enskilda kantonerna.

Konstitutionen föreskriver oinskränkt religionsfrihet. Det finns ingen federal statskyrka men kantonerna ger understöd till en eller flera kyrkor ur allmänna

medel. I alla kantoner gäller att vem som helst kan välja att inte bidra till understödet av kyrkan (även om privata bolag måste betala kyrkoskatt inom vissa kantoner).

Det har förekommit fall av religiös diskriminering i vissa kantoner där man har försökt att begränsa vissa religioner rätt till proselytvervning. Det har också förekommit försök att öka regeringens tillsyn över religiösa rörelser genom införande av lagar inom hälsoområdet som kan innebära orättvisa inskränkningar av andligt helande åtgärder. Vissa regeringstjänstemän vill reservera beteckningen "kyrka" enbart för "erkända" religioner. Dessa restriktioner har inte genomförts i och med att de skulle kunna strida mot Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter.

Trots påtryckningar från Tyskland har de schweiziska myndigheterna vägrat att följa i "storebrors" fotspår och att i likhet med den tyska regeringen sätta en religiös minoritet under hemlig bevakning.

Enligt konstitutionen och lagen är det förbjudet att diskriminera någon på grund av hans/hennes religion.

I artikel 49 i konstitutionen föreskrivs följande:

- 1) "Religionsfriheten och konfessionsfriheten är okränkbar."
- 2) "Ingen får tvingas att delta i ett religiöst samfund, att delta i religiös undervisning eller att utföra religiösa handlingar, inte heller att utsättas för någon form av bestraffning på grund av sin religiösa övertygelse."
- 4) "Utöandet av de medborgerliga eller politiska rättigheterna får inte inskränkas av några föreskrifter eller villkor av kyrklig eller religiös natur."

Artikel 50:

- 1) "Den fria religionsutövningen garanteras inom ramen för den allmänna ordningen och moralen."

STORBRIANNIEN (INKLUSIVE NORDIRLAND)

Det finns ingen skriven konstitution i sig men enligt regeringens policy och långvarig praxis råder religionsfrihet.

Storbritannien har också undertecknat Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter och regeringen har uttryckt sin politiska avsikt att införa konventionen i rikets lagar genom att lagstifta inom ramen för Bill of Rights. Arbetarpartiets tidning påpekade att de engelska domstolarna bör ta hänsyn till konventionen "i begränsad omfattning" eftersom "konventionen kan påverka och redan påverkar våra inhemska förfaranden i vissa avseenden". "När det står domstolarna fritt att handla på det ena eller andra sättet kommer de att försöka handla på ett sådant sätt att det inte strider mot konventionen" och "när domstolarna skall besluta i enlighet med den allmänna politiken har det ansetts vara befogat att ta hänsyn till våra internationella förpliktelser där konventionen är vägledande".

Storbritannien har konsekvent påpekat för internationella organ att principerna om likställdhet och icke-diskriminering följs i enlighet med kraven i de internationella avtalen.

Regeringen påpekade år 1995 följande för FN:s kommitté för mänskliga rättigheter:

"Storbritannien tror att rätten till likhet inför lagen och rättsligt skydd utan diskriminering även i framtiden skall få fullt erkännande enligt fastställd tradition i engelsk rätt."

Storbritannien har många judar, muslimer, sikher och hinduer som har klagat över diskriminering i media på grund av att de får för liten sändningstid för religiösa utsändningar. 1997 fann Runymedekommisionen att felaktiga tolkningar av islam såsom en stelbent och intolerant religion hela tiden användes för att motivera diskriminering av muslimer.

För några år sedan gav inrikesdepartementet uttryck för behovet av en dialog mellan regeringen och minoritetsreligionerna genom att man bildade INFORM (Informationsnät med inriktning på religiösa rörelser), en organisation som upprättades för att bedriva forskning kring nya religiösa rörelser och för att ge en objektiv och balanserad information om dem.

I oktober 1995 vägrade dåvarande inrikesministern att ge inresetillstånd till Rev. Sun Myung Moon, grundare av Enhetskyrkan (Unification church), som hade planerat att hålla gudstjänst i Storbritannien för 1200 människor. Englands högsta domstol granskade frågan och fastställde att beslutet att utestänga honom borde omprövas. Inrikesministern vägrade och sade att han skulle behöva ansöka på nytt. Vid den tidpunkt då domstolen hade gjort sitt utslag hade emellertid Rev. Moons resplan tvingat honom att lämna landet.

Vad du kan göra om DINA RELIGIÖSA rättigheter **kränks**

OM DU KÄNNER ATT DINA RELIGIÖSA RÄTTIGHETER BLIR KRÄNKTA, VAD KAN DU DÅ GÖRA?

Nedan följer några olika möjligheter.

1. Det första steget som man bör försöka ta är att om möjligt få till stånd en dialog. Att stämma möte med regeringens representant eller den som är ansvarig och fästa hans/hennes uppmärksamhet på de lagar om mänskliga rättigheter som har kränkts kan vara allt som krävs för att lösa problemet. Detta kostar ingenting, möjliggör en lösning med hjälp av konstruktiv kommunikation och löser ofta situationen. Genom en sådan dialog kan det hända att du upptäcker att representanten har missförstått din tro och religion totalt.

Tänk på att de flesta regeringsrepresentanter menar väl och föredrar att lösa konflikter på detta sätt eftersom det besparar dem tid och besvär.

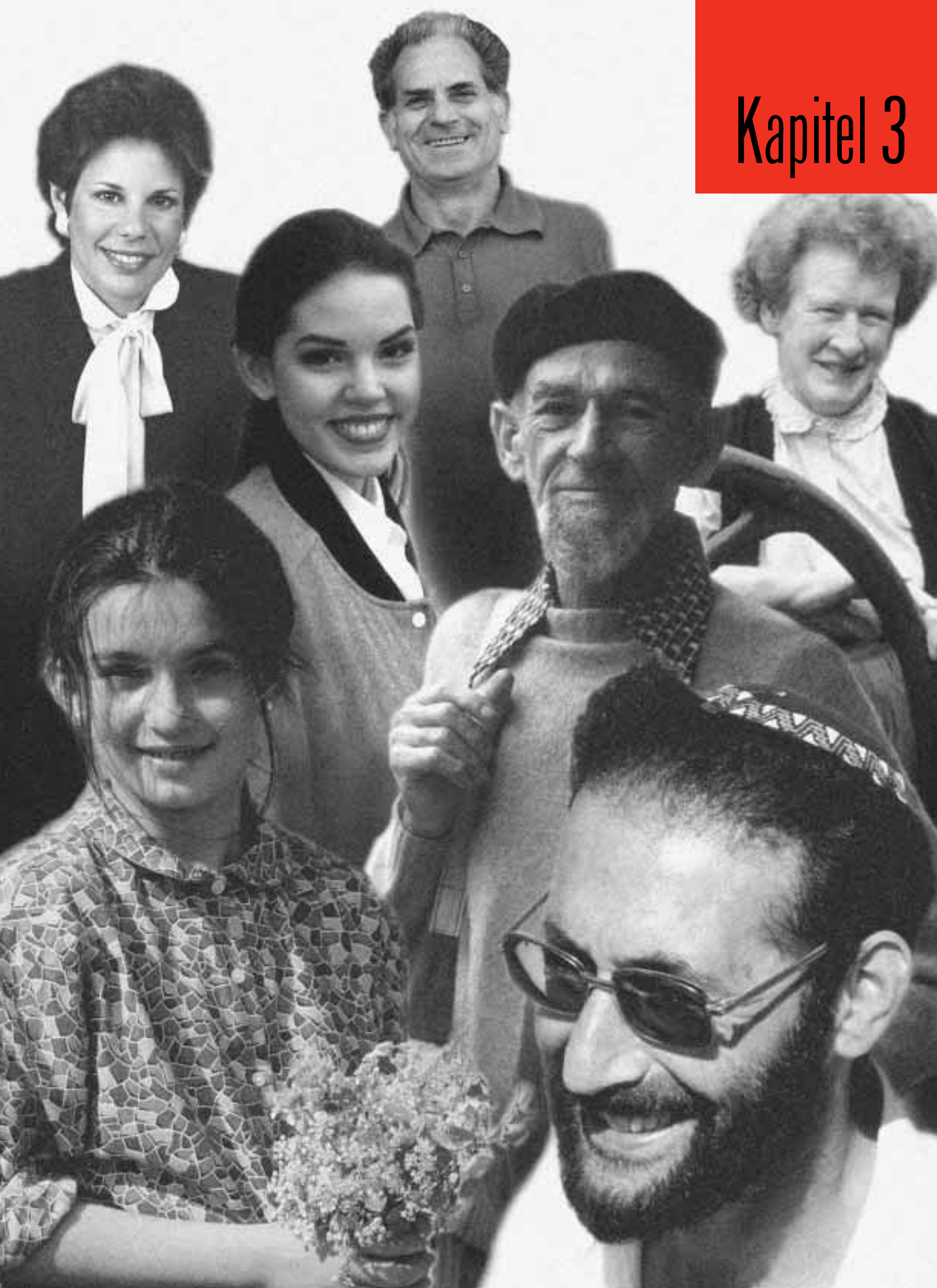
2. Om det är omöjligt att föra en dialog eller om detta inte leder fram till någon lösning är nästa steg att klaga hos ansvarig myndighet, t.ex. personens överordnade. Skicka ett brev (se exempel på sid. 23), påpeka missförhållandet och begär rättelse.

Underskatta inte betydelsen av ett sådant brev. Om fler människor utnyttjade denna möjlighet skulle färre tjänstemän känna att de utan vidare kunde begå överträdelser mot människor ur allmänheten. Ett brev innebär att personen får veta att du är medveten om dina rättigheter och att du inte låter dig skrämmas så lätt.

Skicka en kopia av ditt brev till andra tjänstemän i regeringsställning eller ansvarigt företag och, om detta är ändamålsenligt, till olika organisationer för mänskliga rättigheter.

3. Det finns flera tänkbara vägar att gå för att få rättelse i frågor som gäller kränkning av mänskliga

Kapitel 3

rättigheter förutom rättsliga åtgärder. De flesta länder har regeringsorgan som utför undersökningar av sådana klagomål. Du kan få mer information från människorätts- och medborgargrupper.

4. Tag kontakt med någon privat människorättsorganisation. De har specialiserat sig på att värna om de mänskliga rättigheterna, kan erbjuda professionell hjälp och rådgivning som grundar sig på stor erfarenhet och kommer att hjälpa dig att skydda dina rättigheter om de har blivit kränkta.

5. Kontakta någon lokal politisk representant eller regeringsledamot.

6. I många länder finns det ombudsmän som skall ta upp och undersöka anklagelser om diskriminering.

7. Det finns många människorättsorgan som du kan framställa klagomål till. Om diskrimineringen orsakas av regeringen och innebär en kränkning av en grundläggande rättighet, t.ex. religionsfriheten som skyddas genom de internationella fördrag som anges i denna skrivelse, kan man vända sig till människorättsorgan som t.ex. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter, Byrån för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa eller Europaparlamentet. Tänk också på att du kan kontakta FN:s särskilda rapportör av religiös intolerans om det förekommer allvarliga tendenser till religiös diskriminering.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter ansvarar för att se till att varje nation som har ratificerat Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter följer bestämmelserna. Den utför regelbundna kontroller och varje regering är förpliktad att framlägga bevis på att den följer avtalet.

Byrån för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa ansvarar också för tillsynen av efterlevnaden av Helsingforslutakten med avseende på de medverkande staterna.

Europeiska rådet har också en församling (eller ett parlament) som består av representanter som har valts ut bland nationella parlamentsledamöter. I motsats till de nationella parlamenten sammanträder församlingen inte varje vecka utan under olika veckoperioder. Diskrimineringsfall kan tas upp av nationella parlamentsledamöter eftersom det tillhör deras ansvar att hjälpa till att lösa fall av kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Om du har utsatts för diskriminering och detta ingår i regeringens allmänna politiska diskriminering av din religion är det bäst att göra anmälan i samarbete med din kyrka som kanske vill framföra klagomål för alla sina medlemmars räkning. Om du vill föra talan i domstol är det viktigt att du får juridisk rådgivning. I många europeiska länder kan man få allmän rättshjälp.

8. Om du har uttömt alla möjligheter inom landet och du inte vinner framgång i någon nationell domstol kan du inge en anmälan till Europeiska kommissionen för mänskliga rättigheter.

9. Inge en framställning till FN:s kommitté för mänskliga rättigheter om ditt land har ratificerat Första fakultativa protokollet till Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och om du har uttömt alla möjligheter inom landet. I bilagan finns en förteckning över vilka länder som har ratificerat protokollet.

10. Inge en framställning till Europaparlamentets utskott för framställningar.

11. Om det råder en liknande situation som i Ryssland där en repressiv antireligiös lag praktiskt taget uppmanar till diskriminering, förtryck och religiös intolerans är lösningen att gå samman med likasinnade grupper som utsätts för samma förtryck och diskriminering. Publicera uppgifter om intoleransen, kontakta parlamentsledamöter som är kända för att ha prodemokratiska åsikter och är försvarare av religionsfrihet och mänskliga rättigheter och be dem att starta en kampanj för mänskliga rättigheter för att upphäva den förtryckande lagen.

Samla hela tiden ihop data och dokumentera de överträdelser som har begåtts som ett resultat av den aktuella lagen, inge dokumentationen till internationella människorättsorganisationer och mellanstatliga människorättsorgan.

12. Kontakta media. Eventuellt kommer de att ta upp ditt fall. Sannolikheten är störst om ditt fall är individuellt och inte ingår som ett led i ett regeringsstyrt diskrimineringsmönster.

Det är alltid bäst att först försöka med de enklaste och billigaste lösningarna. Om du genast kontaktar din advokat utan att först ha försökt inleda en dialog kommer den regeringstjänsteman som har kränkt dina rättigheter att kontakta sin advokat och sedan kommer konflikten genast att trappas upp. Du kan ägna årtal åt en process som kunde ha lösts inom några timmar.

Om du å andra sidan utsätts för religiös diskriminering av allvarlig art och du inte har fått till stånd någon lösning genom de enklare åtgärderna skall du inte tveka att skaffa sakkunnig hjälp för att försvara dina rättigheter.

Bli inte desperat eller apatisk bara för att det inte verkar finnas någon lösning på de orättvisor du har drabbats av. Det finns lösningar. Tron att det inte finns några lösningar på upprepade orättvisor mot etniska och religiösa minoriteter och rasminoriteter är sannolikt upphövet till upplopp och revolutioner. Eftersom det inte är någon lösning och i sin tur skapar nya orättvisor är det såväl mer demokratiskt som mest effektivt att använda tillgängliga lösningar.

Vad som är ännu viktigare är att känna till sina rättigheter, kräva att de genomdrivs och att försvara dem till varje pris.

Hur du gör när du skall sända in en klagoskrivelse

- ♦ Gör en förteckning över vilka exakta regler om mänskliga rättigheter som har överträtts. Om det inte finns någon konvention eller något fördrag som är tillämpliga på ditt land, hänvisa då till Universella deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna.
- ♦ Lämna alla fakta, i möjligaste mån i kronologisk ordning.
- ♦ Ange datum, tid och plats för händelsen. Namn och befattning på ansvarig statstjänsteman, eventuell påstådd behörighet som har utnyttjats för att rättfärdiga kränkningen av de mänskliga rättigheterna, i förekommande plats för frihetsberövande samt namn och adress på eventuella vittnen.
- ♦ Det är alltid till hjälp att om möjligt bifoga dokumentationer som underbygger dina påståenden.

Namn Befattning Regeringsdepartement Adress

datum

Bäste _____.

(Ärende: Religiös diskriminering på arbetet)

Under de senaste tre veckorna har jag vid flera tillfällen utsatts för diskriminering på grund av min religiösa uppfattning.

Tisdagen den 19 januari, ungefär kl 15:15 gjorde Robert Johansson, fabrikschefen, som jag tidigare hade god kontakt med helt oförberett en starkt nedsättande kommentar om (religionens namn) i min närvaro.* Händelsen skedde i lunchrummet under eftermiddagsrasten.

Jag vet inte vad som gjorde att han fällde den här anmärkningen eftersom vårt samtal hade rört andra angelägenheter och då vi aldrig har diskuterat religion. Anmärkningen som avsåg alla medlemmar av min religion var oriktig och kränkande.

Jag påtalade genast detta för Johansson och påpekade att han förmodligen inte skulle gilla om jag fällde liknande yttranden om hans religion. Han svarade att det inte berör honom eftersom han inte tillhör någon religion. Jag svarade att jag respekterar hans rätt att ha den åsikten och att han borde respektera min tro också. Han avslutade samtalet här och gick plötsligt sin väg. Sedan dess har han vägrat att diskutera frågan, talar knappt med mig om han inte måste och ger nu arbetsuppgifter som han tidigare gav mig till andra. Detta påverkar mina inkomster och min förmåga att bidra till min familj eftersom jag jobbar på provisionsbasis.

Jag skriver till Er för att få hjälp. Religiös diskriminering på arbetsplatsen är inte bara olagligt enligt rikets grundlag utan också enligt Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och Helsingforslutakten. I artikel 18 i fördraget garanteras religionsfriheten. Artikel 20 förbjuder uppvigling mot annan eller andra på grund av deras religion, ras eller nationalitet. Helsingforslutakten anger att anslutna stater skall erkänna och respektera individens frihet att ensam eller tillsammans med andra bekänna sig till och utöva sin religion eller tro i enlighet med sitt eget samvete.

Detta land har ratificerat båda dessa fördrag. Som representant för regeringen är Ert departement skyldigt att upprätthålla dem. Så är inte fallet för närvarande och jag förlorar arbete enbart på grund av min religiösa anknytning.

Jag tar upp detta med Er därför att jag vägrar att tolerera denna diskriminering. Privat får Johansson tycka vad han vill om min religiösa uppfattning men han har ingen rätt att vägra mig jobb på grund av denna inställning, det är faktiskt olagligt av honom att göra så.

Jag ser fram mot Ert svar och litat på att Ni skall kunna lösa denna fråga snabbt så att jag återfår de arbetsuppgifter som jag tidigare hade. Om Ni önskar ett möte med både Johansson och mig samtidigt kommer jag gärna eftersom jag vill ha en lösning på denna konflikt.

Högaktningsfullt

Frank Svensson

** Vid den här punkten bör du lämna uppgift om anmärkningen eller händelsen och återge den så detaljerat du kan. I annat framstår det inte klart att det handlar om diskriminering och dina påståenden kan bestridas.*

Rekommendationer

INFÖR

FRAMTIDEN

När vi påbörjade detta häfte påpekade någon att nationer där man historiskt sett har ägnat sig åt religionsförföljelse är mer benägna att nonchalera lagar om mänskliga rättigheter än sådana länder som har en stark demokratisk tradition av religiös frihet och tolerans.

Ingen regering i världen respekterar alla rättigheter för alla medborgare under alla tider. Men, som vi har visat i kapitel 2, får yttrandefriheten och religionsfriheten avsevärt större skydd av vissa europeiska regeringar än andra.

Till och med orden "religionsfrihet", "kult" eller "sekt" verkar betyda olika saker beroende på nationstillhörigheten hos den statstjänsteman som yttrar dem. Vissa toleranta och demokratiskt sinnade tjänstemän inser att det som är en kult för en person är någon annans religion medan politiker i vissa länder använder begreppet avsiktligt, i fullt medvetande om ordets nedsättande och diskriminerande verkan.

Kapitalintresset spelar också sin roll. En kyrka som har varit etablerad i ett land i århundraden med rötter i landets politiska och ekonomiska struktur är det inte lätt att övertala att överge sitt "religiösa monopol". Detta är tydligt i samband med de pågående försöken att få yttra sig över de fördrag som styr Europeiska unionen och som skall ge särskilt erkännande till etablerade kyrkor. Även om det verkar harmlöst undergräver ökade privilegierade rättigheter för vilken som helst religion hela grundvalen för religionsfriheten. Det öppnar dörren för diskriminering mot alla som inte tillhör just den religionen.

I frihetens namn och för individens bästa måste respekten för de mänskliga rättigheterna bestå. Vi har alltför ofta under detta århundrade fått se att när yttrandefriheten, åsiktsfriheten och religionsfriheten åsidosätts, tar fascism, "etniska utrensningar" och annan ondska över.

FN:s särskilda rapportör om religiös intolerans har i sin årliga rapport till FN om situationen rörande religiös intolerans över världen påpekat för FN:s kommission för mänskliga rättigheter att

lösningen ligger i utbildning. De skolor som lär ut intolerans kommer att uppfostra en generation av intoleranta ledare och en nation som bara på ytan kommer att tillämpa principer om mänskliga rättigheter samtidigt som de fortsätter att förfölja alla vars religiösa tro och utövning skiljer sig från majoritetens inställning eller från vad som dikteras av en tyrannisk ledare.

Skolor och utbildningsanstalter som aktivt främjar och lär ut principerna om religionsfrihet och förståelse kommer att släppa från sig framtida ledare som kommer att tillämpa dessa principer till förmån för hela folket.

Det borde därför vara målet för alla som är angelägna om de mänskliga rättigheterna att uppmuntra till att de lärs ut på högstadiet, gymnasiet och på universitetsnivå. De bör ingå som en del av grundutbildningen för varje man och kvinna.

En mer detaljerad beskrivning av hur man uppnår dessa mål ligger utanför ramarna för detta häfte. Men det finns någonting som alla kan göra. Respektera andras rättigheter. Och när du ser att dessa rättigheter kränks, ge då uttryck för ditt ogillande. Låt det inte bara vara. Kom ihåg att människorätsorganen förklarade 1990-talet som toleransens decennium. Den andan måste bära oss vidare in i nästa årtusende.

“Handling är enda hjälpmedlet mot likgiltighet” sade Elie Weisel vid sitt tal då han mottog Nobels fredspris 1986. Han uppmanade alla som bryr sig om de mänskliga rättigheterna att yttra sig mot religiös förföljelse och varnade att tystnad och passivitet är grogrund för förtryck.

“Vid varje tillfälle och var det än förekommer lidande och förnedring bland människor, tag ställning. En neutral hållning hjälper förtryckaren, aldrig offret. Tystnaden uppmuntrar plågoanden, aldrig den som blir plågad.”

Dessa visa ord har aldrig varit mer giltiga än vad de är idag.

Vem du kan

KONTAKTA

Adresser till människorättsorganisationer

United Nations Office of the High Commission for Human Rights
Palais des Nations
8-14 Avenue de la Paix
CH-1211 Geneve 10
Switzerland

Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR)
Krucza 36/Wspolna 6
00-522 Warsaw
Poland

The Rutherford Institute
P.O. Box 7482
Charlottesville, VA 22906
USA

International Association for the Defense of Religious Liberty
Schosshaldenstrasse 17, CH-3006
Bern, Switzerland

International Helsinki Federation for Human Rights
Rummelhardtgasse 2/18
1090 Vienna
Austria

Church of Scientology European Human Rights and Public Affairs Office
61 Rue du Prince Royal
1050 Brussels
Belgium

Council for Human Rights and Religious Freedom
41 rue de la Luzerne
1030 Brussels
Belgium

International Council of Community Churches Human Rights Office
16 rue de la Plage
5100 Namen
Belgium

International Institute for Social, Cultural and Religious Understanding
Rodovrej 53
2610 Rodovre
Denmark

Center for Studies on New Religions (CESNUR)
Via Bertola 86 - 10122
Turin, Italy

Greek Helsinki Monitor
Constantinoupoleos 82
Athens
Griecce

Ad Hoc Committee to Investigate Discrimination Against Religious and Ethnic Minorities in Germany
c/o Lord McNair
House of Lords
London SW1A 0PW
United Kingdom

Human Rights Without Frontiers
rue de la Presse 5
1000 Brussels
Belgium

Human Rights Watch
33 Islington High Street
N1 9LH London
United Kingdom

Human Rights Watch
15 Rue Van Campenhout
1000 Brussels, Belgium

International Religious Liberty Association (IRLA)
12501 Old Columbia Pike
Silver Spring
Maryland 20904-6600
USA

Lift Every Voice Inc
5337 Brynhurst Ave.
Los Angeles, CA 90010
USA

Muslim Women's League
3010 Wilshire Ave.
Suite 519
Los Angeles, 90010
USA

Simon Wiesenthal Centre
European Office
64 Ave. Marceau
Paris 75008
France

The Tolerance Foundation
6 Gourguliat St.
1000 Sofia
Bulgaria

Unity-and-Diversity World Council
5521 Grosvenor Blvd.
Los Angeles, CA 90066-6915
USA

Religious Freedom Foundation
Internet Address:
<http://www.tropicmall.com/rff>
E-mail: tkd@calweb.com

BILAGA

ALLMÄNNA FÖRKLARINGAR OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA (i utdrag)

Artikel 1.

Alla människor äro födda fria och lika i värde och rättigheter. De äro utrustade med förnuft och samvete och böra handla gentemot varandra i en anda av broderskap.

Artikel 2.

Envar är berättigad till alla de fri- och rättigheter, som uttalas i denna förklaring, utan åtskillnad av något slag, såsom ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt. Ingen åtskillnad må vidare göras på grund av den politiska, juridiska eller internationella ställning, som intagits av det land eller område, till vilket en person hör, vare sig detta land eller område är oberoende, står under förvalterskap, är icke-självstyrande eller är underkastat någon annan begränsning av sin suveränitet.

Artikel 18.

Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor.

Artikel 19.

Envar har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet för envar att utan ingripanden hysa åsikter och frihet att söka, mottaga och sprida upplysningar och tankar genom varje slags uttrycksmedel och utan hänsyn till gränser.

Artikel 20.

1. Envar har rätt till frihet i fråga om fredliga möten och sammanslutningar.

2. Ingen må tvingas att tillhöra en sammanslutning.

Artikel 21.

1. Envar har rätt att taga del i sitt lands styrelse direkt eller genom fritt valda ombud.

2. Envar har rätt till lika tillträde till allmän tjänst i sitt land.

3. Folkets vilja skall utgöra grundvalen för statsmakternas myndighet. Denna vilja skall uttryckas i periodiska och verkliga val, vilka skola äga rum med tillämpning av allmän och lika rösträtt samt hemlig röstning eller likvärdiga fria röstningsförfaranden.

Artikel 27.

1. Envar har rätt att fritt taga del i samhällets kulturella liv, att njuta av konsten samt att bli delaktig av vetenskapens framsteg och dess förmåner.

2. Envar har rätt till skydd för de moraliska och materiella intressen, som härröra från varje vetenskapligt, litterärt eller konstnärligt verk, till vilket han är upphovsman.

INTERNATIONELLA KONVENTIONEN OM EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER. (i utdrag)

Följande i denna skrift angirna stater har ratificerat ICESR:

Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna, Schweiz, Spanien, Storbritannien (inklusive Nordirland), Sverige, Tyskland och Österrike.

Artikel 13

1. Konventionsstaterna erkänner rätten för envar till utbildning. De är överens om att utbildningen skall stärka respekten för mänskliga syfta till att till fullo utveckla den mänskliga karaktären och insikten om människans värde, samt att den skall rättigheter och grundläggande friheter. De är vidare överens om att utbildningen skall göra det möjligt för envar att göra en nyttig insats i ett fritt samhälle, främja förståelsen, fördragsamheten och vänskapen mellan alla nationer och mellan alla rasgrupper, etniska grupper eller religiösa grupper ävensom främja förenta nationernas verksamhet för fredens bevarande.

INTERNATIONELL KONVENTION OM MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER (I UTDRAG)

Anslutna stater: Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna, Schweiz, Spanien, Storbritannien (inklusive Nordirland), Sverige, Tyskland och Österrike. Artikel 2

1. Varje konventionsstat förpliktas sig att respektera och att tillförsäkra envar, som befinner sig inom dess område och är underkastad dess jurisdiktion, de i denna konvention inskrivna rättigheterna utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst, egendom, börd eller ställning i övrigt.

Artikel 18

1. Envar skall äga rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att bekänna sig till eller antaga en religion eller tro efter eget val och frihet att ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller tro genom gudstjänst, iakttagande av religiösa sedvänjor, andaktsövningar och undervisning.

2. Ingen må utsättas för tvång, som kan inskränka hans frihet att bekänna sig till eller anta en religion eller tro efter eget val.

3. Envars frihet att utöva sin religion eller tro må endast underkastas sådana inskränkningar, som är angivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten, ordningen, hälsovården eller sedligheten eller andra personers grundläggande fri- och rättigheter.

4. Konventionsstaterna förpliktas sig att respektera föräldrars och, i förekommande fall, förmyndares frihet att tillförsäkra sina barn den religiösa och moraliska uppfostran, som står i överensstämmelse med deras egen övertygelse.

Artikel 19

1. Envar skall äga rätt till åsiktsfrihet utan ingripanden.

2. Envar skall äga rätt till yttrandefrihet; denna rätt innefattar frihet att oberoende av territoriella gränser söka, mottaga och sprida uppgifter och tankar av varje slag, i tal, i skrift eller tryck, konstnärlig form eller genom annat valfritt uttrycksmedel.

3. Utövandet av de i som 2 i denna artikel avsedda rättigheterna medför särskilda skyldigheter och särskilt ansvar. De må därför underkastas vissa inskränkningar, men endast sådana som är angivna i lag och som är nödvändiga:

a. För att respektera andra personers rättigheter eller anseende;

b. För att skydda den nationella säkerheten, den allmänna ordningen ("ordre public"), den allmänna hälsovården eller sedligheten.

Artikel 22

1. Envar skall, äga rätt till föreningsfrihet, däri inbegripet rätten att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att skydda sina intressen.

2. Utövandet av denna rättighet må ej underkastas andra inskränkningar än sådana som är angivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten, den allmänna ordningen ("ordre public"), för skyddande av den allmänna hälsovården eller sedligheten eller av andra personers fri- och rättigheter. Denna artikel förhindrar ej att för medlemmar av de väpnade styrkorna och polisen lagliga inskränkningar må göras i deras utövande av denna rättighet.

3. Intet i denna artikel, skall tillåta stat, som biträtt internationella arbetsorganisationens konventionen år 1948 angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, att stifta lag som inskränker, eller tillämpa lagen på sätt som inskränker, det genom sagda konvention tillförsäkrade skyddet.

Artikel 26

Alla är lika inför lagen och har rätt till samma skydd av lagen utan åtskillnad av något slag. I detta avseende skall lagen förbjuda all åtskillnad och garantera envar ett likvärdigt och effektivt skydd mot varje åtskillnad på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt.

Artikel 27

I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter skall de som tillhör sådana minoriteter ej

förvägras rätten att i gemenskap med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att känna till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.

FAKULTATIVT PROTOKOLL TILL INTERNATIONELLA KONVENTIONEN OM MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER (i utdrag)

Anslutna stater: Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna, Spanien, Sverige, Tyskland och Österrike.

De stater som biträtt detta protokoll, vilka anser, att det för att främja syftet med konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (härnadan benämnd konventionen) samt genomförandet av dessa bestämmelser skulle vara ändamålsenligt att bereda den enligt del 1 av konventionen upprättade kommittén för de mänskliga rättigheterna (härnadan benämnd kommittén) tillfälle att på sätt anges i detta protokoll mottaga och pröva framställningar från enskilda personer, som påstår sig ha utsatts för kränkning av någon av de i konventionen angivna rättigheterna, ha överenskommit om följande.

Artikel 1

Konventionsstat som biträder detta protokoll, erkänner kommitténs behörighet att mottaga och pröva framställningar från enskilda personer, som är underkastade dess jurisdiktion och som påstår sig ha utsatts för kränkning genom frågavarande stat av någon av de i konventionen angivna rättigheterna. Framställningen skall ej mottagas av kommittén, om den gäller konventionsstat, som ej biträtt detta protokoll.

Artikel 2

Med förbehåll för bestämmelserna i artikel 1 må enskilda personer, som påstår sig ha utsatts för kränkning av någon av de i konventionen angivna rättigheterna och som har utömt alla tillgängliga inhemskas rättsmedel, göra en skriftlig framställning till kommittén för dess prövning.

Artikel 3

Kommittén skall avvisa framställning enligt detta protokoll, som är anonym eller som den anser utgöra ett missbruk av rätten att göra framställning eller som den anser ej kunna förenas med bestämmelserna i konventionen.

Artikel 4

1. Med förbehåll för bestämmelserna i artikel 3 skall kommittén delge framställningar, som gjorts till densamma enligt detta protokoll, med den stat som påstås ha kränkt någon bestämmelse i konventionen.

2. Den mottagande staten skall inom sex månader tillstålla kommittén en skriftlig förklaring eller en klagorörelse redogörelse för ärendet och den åtgärd, som må ha vidtagits den av staten.

Artikel 5

1. Kommittén skall pröva framställningar som mottagits enligt detta protokoll i ljuset av alla de skriftliga upplysningar, som lämnats av klaganden och av vederbörande stat.

2. Kommittén skall ej pröva en framställning från en klagande, med mindre den uttrött att

a. Samma ärende ej är förmål för internationell undersökning eller reglering i annan form;

b. Klaganden har uttrött alla tillgängliga inhemskas rättsmedel. Detta skall dock ej gälla, om rättsmedlens utnyttjande är oskäligt tidskrävande.

3. Kommittén skall sammanträda inom stängda dörrar, när den prövar framställningar enligt detta protokoll.

4. Kommittén skall framföra sina synpunkter till vederbörande stat och till klaganden.

Artikel 6

Kommittén skall i sin årliga rapport enligt artikel 45 av konventionen intaga en kortfattad redogörelse för sin verksamhet i detta protokoll.

EUROPEISKA KONVENTIONEN ANGÅENDE SKYDD FÖR DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETerna OCH DE GRUNDLÄGGANDE FRIHETerna

(i utdrag)

Konventionen har undertecknats och ratificerats av all de stater som täcks av denna publikation.

Artikel 9

1. Envar skall äga rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och frihet att ensam eller i gemenskap

med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller tro genom gudstjänst, undervisning, andaktsövningar och iakttagande av religiösa sedvänjor.

2. Envars frihet att utöva sin religion eller tro må endast underkastas sådana inskränkningar, som är angivna i lag och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till den allmänna säkerheten, upprätthållandet av allmän ordning, hälsovården, skyddandet av sedligheten eller av andra personers fri- och rättigheter.

Artikel 14

Åtnjutandet av de fri- och rättigheter, som angivas i denna konvention, skall tryggas utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst, tillhörighet, börd eller ställning i övrigt.

AVSLUTANDE DOKUMENT FRÅN WIEN-MÖTET FÖR DE I KONFERENSEN OM SÄKERHET OCH SAMARBETE I EUROPA DELTAGANDE STATerna 1986-1989 (i utdrag)

Det avslutande dokumentet har undertecknats och ratificerats av all de stater som täcks av denna publikation.

(16) med syfte att trygga den enskildes frihet att bekänna sig till och utöva en religion eller tro kommer de deltagande staterna, bland annat.

(16.1) - att vidta effektiva åtgärder för att förhindra eller undanröja diskriminering gentemot enskilda eller samfund på basis av religion eller tro vad gäller erkännande, utövande och åtnjutande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter inom alla delar av det medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella livet samt att garantera verklig jämlikhet mellan troende och icke-troende;

(16.2) - att uppamma ett klimat av ömsesidig tolerans och respekt mellan troende av olika samfund likaväl som mellan troende och icke-troende.

(16.3) - att på begäran tillerkänna de religiösa trossamfund, som utövar eller är beredda att utöva sin tro inom ramen för författningarna i sina stater, den ställning som i deras respektive länder tillkommer dem;

(16.4) - att respektera dessa religiösa trossamfunds rätt i att upprätta och driva fritt tillgängliga platser för gudstjänst eller samling,

-organisera sig själva i enlighet med sin egen hierarkiska och institutionella struktur.

- utvälja, utse och byta ut sin personal i enlighet med sina olika behov och normer liksom med varje fritt accepterat arrangemang mellan dem och deras stat.

- begära och mottaga frivilliga finansiella och andra bidrag.

(16.5) - att medverka i konsultationer med religiösa trosriktningar, institutioner och organisationer för att uppnå bättre förståelse för den religiösa frihetens behov.

(16.6) - att respektera vars och ens rätt att ge och mottaga religiös undervisning på språk efter eget val, såväl individuellt som tillsammans med andra;

(16.7) - att i detta sammanhang respektera bland annat föräldrars frihet att i enlighet med sin egen övertygelse säkerställa sina barns religiösa och moraliska fostran;

(16.8) - att tillåta utbildning av religiös personal i vederböriga institutioner;

(16.9) - att respektera individuella troendes och trossamfunds rätt att förvärva, inneha och använda andliga böcker, religiösa publikationer på språk efter eget val och andra föremål och material som har samband med religions- eller trosutövningen;

(16.10) - att tillåta religiösa trosriktningar, institutioner och organisationer att producera, importera och sprida religiösa publikationer och material;

(16.11) - att välvilligt beakta religiösa samfunds intressen av att deltaga i den offentliga dialogen, även via massmedia;

(17) De deltagande staterna erkänna att utövandet av ovannämnda rättigheter avseende religion och trosfrihet endast kan underkastas sådana begränsningar som är angivna i lag och som står i överensstämmelse med deras skyldigheter enligt internationell rätt och med deras internationella åtaganden. De kommer att i sina lagar och förordningar och i dessas tillämpning garantera att tanke-, samvets-, religions- och trosfriheten kan utövas fullt ut och effektivt.

